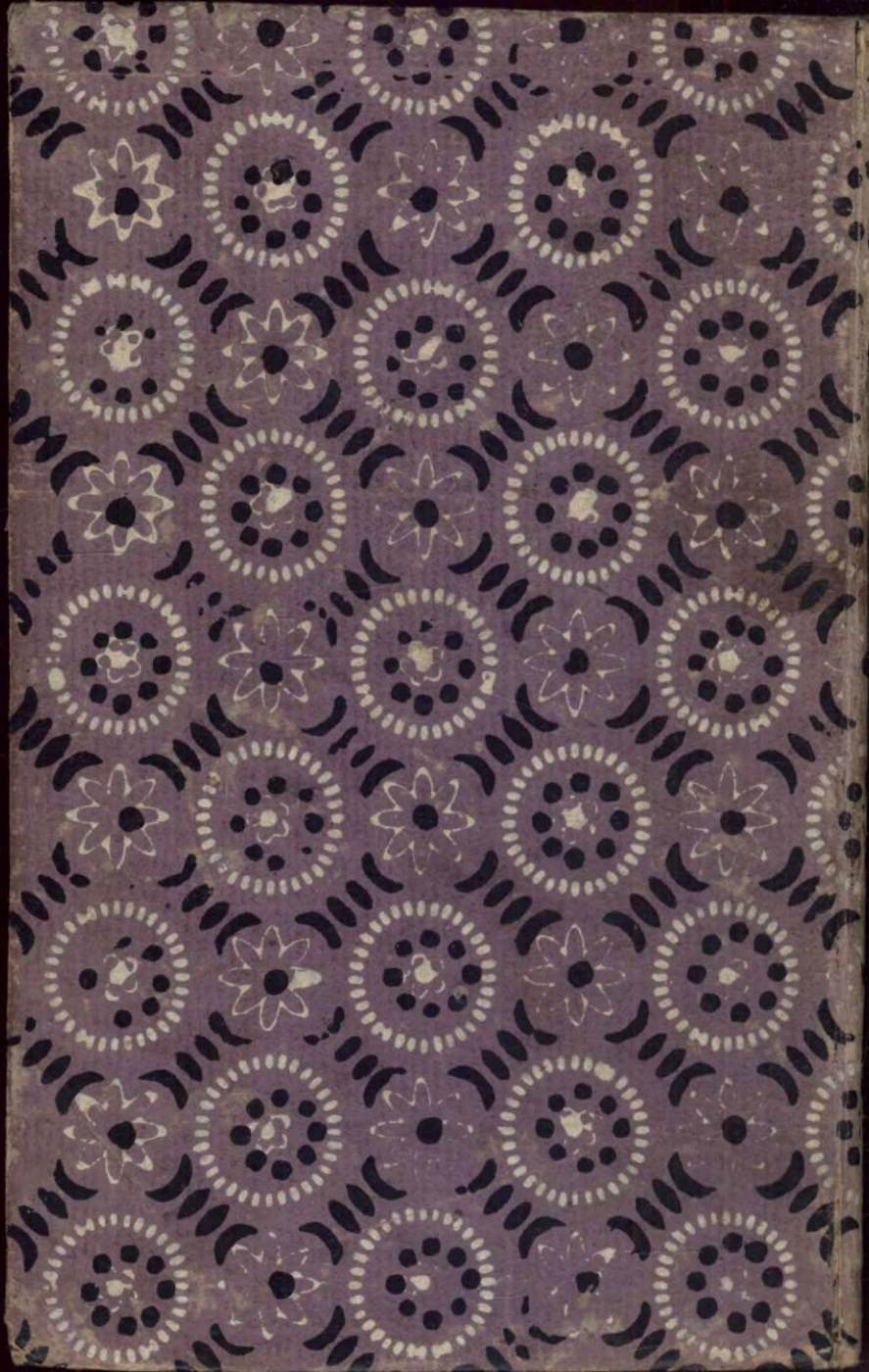

1. 24.

7718

F. 57 41

I B A
É S
S Z E L I M A.

SZOMORÚ JÁTÉK
V. FELVONÁSBAN.

I R T A
MAGYARÓSI SZŐKE JÓZSEF
1831.

NEGYEDIK KÖTET.

M. VÁSÁRHELYI

Nyomtatta F. Visti Kali Jó'sef, az Ev. Ref
Kollégjom' betűivel
1831.

I. Ry.

08893

MÉLTÓSAGOS

G R O F

HALLERKÖI

HALLER JÁNOS

Cs. K. Kamarás

Urnak

Ö Nagyságának

méjj tisztelettel

ajánlja.

A Szerző.

WELTOSAGOS

< GROS

HALLERHOI

HALLER JANOS

Ca. R. Hamryk

Urnale

O. H. Hamryk

mit. H. Hamryk

ca. R. Hamryk

Méltóságos Gróf Úr!

Sok gazdag paloták' réz sarkánya
Csak ön' udvarára önt vizet;
De a' háládatlanság' márványa
Hasonló pazérlással fizet:
Elszorja az is, sík csatórnáján,
A' dobzódás' kertében, utzáján,
'S gyönyörűség' szabad kútjába,
A' pazér adományt, hijába. —
Nállad, nem zápor, a' jótétemény;
Hanem egy kincses hegy' forrása,
Mely mindennap, telyesedett remény;
Terjed meg nem szünő áldása.
Onnan jöve az én kertembe is,
Ez ujjabb szomorú fűzemre is,
Valamint ennél elébb, ama
Másra is, ujjulás' folyama.
A' háládatos fa, a' mely iszsza
Véd begye', és napja' forrását,
Gyümölcsben ajándékozza viszsza
Virágai' arannyozását.
Az üress név, csak az idő' szele'
Hatalmában, a' fának levele.
Hazánknak valami jót tenni,
Ezt teszi, hazafiú lenni. —

Véged miatt, az előaggodás
Emberidben, kiknek attya vagy,
Már, egy közönséges búslakodás,
'S Mint az eget érő köd, oly nagy!
Későn jöjjön el az. De ha el jó,
Az, a' mi most félelem, köd, felhő,
Oly siralom leszsz bizonyosan,
Mely mind sírodra hull tartósan! —

Méltóságos Gróf Úr
Nagyságod'

N. Bún Junins 20-kán 1831.

tisztelő szolgálja
M. Sz. J.

REPORT OF THE

COMMISSIONER

OF THE

LAND OFFICE

FOR THE YEAR 1850

IN RESPONSE TO A RESOLUTION

PASSED BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

ON FEBRUARY 2, 1850

AND BY THE SENATE

ON FEBRUARY 15, 1850

AND BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

ON FEBRUARY 2, 1850

AND BY THE SENATE

ON FEBRUARY 15, 1850

AND BY THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

ON FEBRUARY 2, 1850

AND BY THE SENATE

ON FEBRUARY 15, 1850

S Z E M É L Y E I
A'
S Z O M O R Ú J Á T É K N A K.

MÁMONN, KALIFA.

SZÉLIMA, a' Kalifa' felesége.

IBA, Testörzők' Fő Kapitánnya, Szélimának testvére.

NIKÓZA, a' Kalifa' testvér húga.

ALI, Iba' és Szélima' atya.

FÁTIMA, Ali' felesége.

MIFLI, Damaszkusi Előkelő.

IRMÁK, Csillagmagyarázó.

Egy öreg Halász.

UFA, a' Halász' felesége.

Egy Sidó, drága kövekkel kereskedő.

Egy kis fiu Gyermeke.

Egy Küvet. Egy Szolga. Búcsújárók, katonák; kísérők 's a' t.

(A' néző szin részszerént Bagdádban, részszerént Damaszkusban.)

Első Felvonás.

Első Jelenés.

(Bágdád ; a' Kalifa' Palotája előtt)

Búcsújárók énekelve (Hönek.)

Első Búcsújáró.

„ Harmadszor jövök Mekkából,
„ Életem' folyásában,
„ A' Muhamed' hazájából,
„ Szent búcsúm' járásában.

„ Egy Keresztényt kénszeríték
„ Ülni tüzes kövemre ;
„ 'S Egy hitetlent így téríték
„ Az én igaz hitemre !

Második Búcsújáró.

„ Szent útamban visszajövet',
„ Mivel Évát megcsalá,
„ Hajíték hétszer hét követ
„ Az Ördöghegye alá !

Harmadik Búcsújáró.

„ Én két kosot megölettem
„ A' szegények' számára ;
„ Mirhát, balzsamot hintettem
„ A' Próféta' 'sirjára ;

„ 'S a' Medinai Kriptának
„ Csókolám rostélyait,
„ Mely Muhamed' Profétának
„ Fedezi szent porait.

Negyedik Búcsújáró.

(Jön a' kis gyermeket vezetve,)

„Bévégzem a' szent éneket
„Örömmel, hogy jót tettem,
„Mivel ezen kis gyermeket
„Az erdőben felvettem. —

„Jaj! az átkozott anyának,
„A' ki ezt elvetette!
„Mert keze a' nagy Alláhnak
„Majd megfizet érte!

Első Búcsújáró.

Meleg utazás után, megérkezénk végre
Bágdádba — e' Kalifa' nagy Városába!
Útravaló' vásár előtt, ez a' kérdés:
Melyikünk milyen jót tett, ezen búcsús útban?
Melyben mi, édes bűneinktől búcsúzunk;
És békösözünk küszöbén a' jóságnak.
De nehéz a' megváltás! haragszik a' lábra
A' szív: amaz menne; emez vissza húzza:
Az ég felé húz az igasság, és jóság;
De a' pokol felé ragad gyarlóságunk:
És jaj! az angyalnál, az ördög erősebb!
Aluszik kezünk, pedig fülünk a' jót hallja;
Fa alá megyen alunni a' rest bűnös test,
Mikor a' lelket hívja templomba harang,
'S A' Mufti' térítő, kiáltó szózatja.
Megyen a' jó, fellegbe, mint a' hold, töllünk;
'S Meglátja a' roszt szemünk setétbe is:
Ha látjuk a' szépségnek édes sugárit,
Minden tagunk, a' bűn' virága, bűnre néz. —
Vegyünk számot! jó é, vagy a' rossz, több,
bennünk?

Második Búcsújáró.

Vegyünk számot!

Első Búcsújáró

Hol kezdjem el hát ?

Második Búcsújáró

Magadon.

Első Búcsújáró.

Megnyertem egy lelket !

Második Búcsújáró.

Elűztem egy Sátánt !

Harmadik Búcsújáró.

Könyörültem a' szegényeken, éhezőkön ! —
Szentebb dolog, búcsúra menni elsőben,
'S Joltenni osztán a' szegénnyel, árvával ?

Negyedik Búcsújáró.

Mi ez ? dicsekedés, vetélkedés, melyik
'Tett é közöttünk szebb, 's nagyobb kegyességet?
Ezen kicsiny gyerket tekintsétek, kit én
Találtam, és halgassatok rám, mit mondok !
Ha sir az erdőben, vagy uttzán egy árva,
'S szivre ható, sirása ; és ha azomban
A' Multi hangosan kiált a' templomunk'
Fedelén, hogy imátkozni menjünk : már a' ki
Ott hagyja meghalni az árvát, értitek ?
Vagy a' szegény ehés, 's beteg nyomorultat,
'S Csak az eget nézi, kérésre nem halgat,
Templomba lépdegel : annak hite nem jó ! —
Hát egy halálos rabot imátkoztatni
Sokáig, egy mecsetből a' másba víve,
'S Háza előtt tartani őtet sokáig,
Hol házanépe sir, bétéve ablakát ;

Aszszonynak orvossához, a' kit az többszer
Kigyógyított titkos, nehéz-betegségből. —
Az orvosok füvekbe, kőbe, állatban
Keresik azon erőt, olajt és balzsamot,
A' mely a' romlott vért szabad folyásában
Segitse: te lelkemnek oszlatád sokszor
Félelmeit, kétségeit, tévelygését.
Mert ha alusznak a' virágok' szemei:
A' tarka ég, magass kertje szemeidnek;
Te akkor olvasod az égnek titkait,
'S Véres jüvendő büntetéseit. —

IRMÁK.

Nem is

Csalának eddig meg szemes vi'sgálatim,
A' harmatos csillagok' égő olajja,
Ilmém' csekély lámpása' élete, fénnye. —
Sok uj esett, kevés idő alatt, jó' 's rossz.
Törvény' igazság' védje, gyilkos lett; hitet'
Szegő parázna férj, szelid hites társát,
Példája' mérgével szerencsétleníté;
Csapodár csapongó, elszökött jeggyűrűvel,
'S A' megcsalodott lányt nevettségre hagyá:
Pap volt, az orcája, de vére, katona,
Amannak; ez hivatalért hitet cserélt —
A' ki Istenét megcsalja, embert ne csalna? —
A' korcsos ifiu, korcs fíjat, leányt nemze.
(félre.) Három kis gyermekét egy anya elveté. —
(nagyon) Király' Tanácsossi, örök rabok lettek;
Koronátlanul maradt, királyi fő, álnok
Tanácsosoktól megcsalódva, szédítve. —
Dél, Észak a' kemény igákat lerázta,
És vas bilincsből arany páltzát csinált,
A' Had, kaszát, láncsát emelt a' sarlókból,
Ágyut, harangokból; hogy a' kiket ezek
Erkölcös életre nem indíthatának,
Gigáskezű ágyuk agyolják, törmöljék,
Ítéletet dörögjenek, véres kardal

Irják a' törvényt a' szilaj Szabadságnak!

Sás csapdosá a' Hold' kevély Oriását;
Mert ő, a' vak Hold, a' Napot, a' köz kincset,
Elakarta zárni, közbe állott homálya,
Amannak, Istentől adott, szabad útján!
Nyil', sáska' szárnyokon előzte, kísérté
Erkölcsei, testi, polgári vér', dög' halál,
Száz kezü fattyát a' buja Békeségnek,
A' kardos ifjut, a' Hadat, vizek mellett! —
A' sebzett Had folyamokat vérezett,
Pestises Halál kútakat mérgezett!
Mint egy nagy árnyék, oly haját viselt ekkor
Az üstökös Spion, midőn mind ez történt;
Az én időmbé mind megestek e' rosszszak,
Az üstökös csillag alatt, mely ugy nézett
A' földre, mint mikor haragszik Kalifánk! —

FÁTIMA.

Harag? — most nem harag; mosolygás, szerelem,
A' Kalifánk' szeme, miolta Szélíma,
Leányom, a' náddal fedett házból, márvány
Palotába léphetett, a' hol kevélyen él. —

IRMÁK.

Bizonyos tehát, hogy el vevé feleségül
A' Kalifa, leányodat, Fátima?

FÁTIMA.

Az!

Nincs ebbe kétség! — Szép! — 's ha szép, a' mint
hallom

Hát ritkaság, hogy ily szerentsés a' szépség? —

A' férfi szem olyan hiú, a' leánynak,
Mint a' leányi szem, a' szép öltözetnek
Keresésiben; 's mint a' leány, küntössére,
Hamarébb reá ún feleségére a' férj —

(. hamis mosolygással .)

Mint Irmák, hat hétre, feleségére!

IRMÁK (. hasonlólag.)

És, mint Fátima, Alira, férjére —
 Igazán! szerencsés hát Szélíma leányod,
 Halász' nevendékéből, egy Kalifáné!
 Magass emelkedés. Így, így emel Ámor;
 Eleven, piros arany hal, ő; Vénus anyja,
 A' keserű tengerbe' szülte tán? 's azért
 Leszen a' szerelemnek édes forrása,
 Az élet' tengerébe', sokszor keserű. —
 Bágdád' szívárvánnya a' Tigris' vizéből
 Édes szerelmet húza bársony ágyába. —
 Nagy, ritka változás, a' Szélíma' sorsa! —

FÁTIMA

És éppen ily, szerencse' gyermeke, fiam
 Iba is; barátja a' Nagy Urnak, Kapitány,
 Ura' élte' Testürrzöi közt, villámfogó'
 Módjára Bágdád'ban, magass fényben él ő,
 A' mint tudósításom erről is jöve. —

IRMÁK.

(. félre.) Villámfogó! Igen! 's megeshetik, önnön
 Házára húzhatja a' mérges villámot!
 Ha romlott ércz, a' szíve Iba fíjadnak.

FÁTIMA

Valamit magadba nem mondál, tudós Irmák? —
 Nagy bizodalmomból, gyanú leszen, félek.

IRMÁK.

Nem; én, a' természet' barátja, Dél felé
 Vonszódom. Eszakról, figyelmemre nézve,
 Mágnesedett lélekkel, a' beszéd közben,

Gyakorta ; ez szokásom — Es te ily méjjen
Miért esél gondolkozásba , Fátima ?

FÁTIMA.

Irmák ? — a' kis fijam , nem oly kiültetett
Vad plánta , mely időre mérget , boszszut hoz ?

IRMÁK.

Pah ! pah ! oroszlány' gyomra , vára , udvara
Lett eddig , annak ! — Hát Szélimádnak fényes
Felemelkedésit ujanon honnan tudod ?

FÁTIMA.

Biztos követ , Mifli tudósított , ki ezt
Megtudni járt titkon.

IRMÁK.

Jó ! édes kútfőből

Follyó tudósítás ! — Ugy ! Iba , 's Szélíma
Között valyon felfedezés nem esett még ?
Nem tudnak é semmit magok felől , hogy ők
Testvérek ? (. Mifli jö.).

FÁTIMA.

Itt jön a' követ maga , Mifli. —

Kérdezdki , Irmák , őtet e' fontos tárgyban.

IRMÁK.

Nekem egy gyanú üté magát a' fejembe ,
Kardos leány , e' gond , az én koponyámban ,
'S Feszíti ezt , veled közölni kívánom. —

MIFLI.

Csak a' beteg hegy' szüleménnyre ne volna,
Kék szemü Tudomány helyett, fejed' lánya.

IRMÁK.

Lóthné, Sidó Sóhegy' leánya! csipős nyelv!
(. félre.) Here méhnek is tehát, fulánkös tréfája?

MIFLI.

Kérdésedet várom?

IRMÁK.

'S Én a' feleletet. —

Ha már néhány évek lefolyása alatt,
Szélíma, és Iba az Udvarnál együtt
Laknak: vajjon magokrol elfelejtkeztek?
Hogy sorsokat magok ne kérdeznék, holott
Olyan hasonló, és megegyező, sorsok?

MIFLI.

Nem! a' szerencsés változásba' nem kérdik.
Semmit se tudnak űk magokrol még eddig.
Mert Szélímát elébb adá el a' Sidó,
Ibát pedig későbre, egy esztendővel,
Minekutánna elvevé a' Halásztol,
Attol, ki megtalálta űket, 's nevelte,
A' mig szegénysége megengedé. —

FATIMA.

(félre.)

Ah! csak

A' harmadik kis gyermekem, ne lenne út,
Es kulcs, ama régibb titok' nyílására!
(nagyon.) 'S Mi okok lehetne, puhatolni bölcsőjét

Neveléseiknek, oly magass szerentsében?
 És hajnalába, részszerént, házasságnak?
 Lakadalmi, új örömbé, édes muzsika
 Temetési hangot énekel? szép vőlegény
 Piros nyoszójája felett, fogas csontváz
 All é? Igen, nagy tükör, és arany pohár,
 Képek, szerelmesen ülelkezők, fürdők,
 'S Damaszkusi rozsája a' Kalifának;
 'S Amor, a' tükörbe magát bé—bélopva,
 Mosolyogya nézni álmait az új párnak.

IRMÁK.

Ohajtanám, hogy ugy lehetne, mint hiszszük.

MIFLI.]

Kipihenni hiv engem' az útát, e' láng dél.

(Mifli el.)

Harmadik Jelenés.

Fátima, és Irmák.

FÁTIMA.

Tanácskozás végett maradj egy kevésbé,
 Házom' barátja, és szívem' Titoknokja! —
 Tellyes tehát az én kíváratom, czélom.
 De boldog addig nem vagyok, a' míg Ali,
 Gyűlöletes férjem Damaszkusban lakik.
 Ámbár külön töllem magánosan él is —

IRMÁK.]

'S ott tübnyire vad, halgató, komór,
 Mint reggel az álmos szem, üres gyomór! —
 Feleségül a' Delet az Eszak ne vegye,

Sem a' Tavasz férjhez az Őszhez ne menjen.
 Oh! mennyi házosság, hideg leszz, e' miatt,
 Hogy ily erőltetett szövetségek esnek!
 És annya leszz egy vétek, a' más véteknek!
 Ezen igasságnak te példája — nem vagy —

FÁTIMA.

Sőt részszerént példája én vagyok.

IRMÁK.

Oka

Te nem vagy, akarám imigy kifejezni. —
 Mert ily soká virágozó ifjuság,
 Szerelem, megújuló, nemes szépség, kellem,
 Melyek te rajtad gazdagon tündöklének,
 Csuda é, ha egy komoly, hideg férjtől, máshoz
 Hajolnak, a' kinek szerelme még édes?

FÁTIMA.

Mondj módot, Irmák, mondj! hogy elhárithassam
 Ezt a' hideg követ az én életemről.

IRMÁK.

(félre.) De hátha kigyó van a' kő alatt, 's megcsip,
 Ha eltaszítod azt a' régi helyéről?

FÁTIMA.

Sok időbe, munkába kerül édes czélom!

IRMÁK.

Nincs erre jobb eszköz, ez uj támadásnál,
 Mely itt Damaszkusban esett közelebbről. —

FÁTIMA.

Ha vádalójit rá vehetnők, hogy Alit
Óljék meg! e' bizonyos út, a' tanácsod?

IRMÁK.

Nem! kerülőbb út egyenesebben viszen
A' célra minket itt. —

FÁTIMA.

'S Melyik lehetne az?

IRMÁK,

A' Kalifa ellen esett pártoskodás,
E' lázzadás, most itt Damaszkusban: a' fők
Között, Alit Bagdádba kísérni fogva;
Ennyi elég, hogy ő Damaszkusba többé
Nem jö; kihalgatás előtt, sinór, kard, bárd
A' per', 's a' nyak' erét egyszer ketté vágja
Bagdádba, ily esetben, ily támadásban. —
Véres, ezen út' vége; de — mást nem látok!

FÁTIMA.

Menjünk hát ezenn, kivinni célunkat!
(félre.) 'S Mosolygásban rejtsük sohajtásunkat!

(Fátima és Irmák el.)

Negyedik Jelenés.

(Bagdád. A' Kalifa, Palotája.)

Szélíma és Iba (jönek.)

SZÉLÍMA.

Iba! ne siess; ne hagyj magamra egy kissé!

IBA.

Szélíma ! Aszszonyom ! parantsol felséged ?

SZÉLÍMA.

Egy hirre , mely ketten reánk tartozandó ,
Kezdek figyelmes lenni , egy idő oltá.
Sokan , a' kik talám irigylik sorsunkat ,
Nekem , hogy egy Kalifáné levék , neked ,
Hogy a' Kalifának barátja vagy , mondják ,
Hogy minket , esztendő' külömbsséggel hoztak
Bagdádba , a' kik eladának —

IBA.

Nem tudom. —

Felyül van emlékezetünkön azon kôr !
Mert mi olyan korúk lehattunk csak , akkor ,
Mint a' kis árva gyermek , a' kit felséged
Most befogadni , nemes , és érzékeny volt.
Mikor mi ismerni , 's figyelmezni kezdénk ,
E' fényes Udvar' árva gyermeki között , —
A' millyeket tartott ezen Udvar mindég ,
Különösön vétkes anyák' gyermekeit ,
A' Kalifánk' kegyes nagy anyja' éltében —
Magunkat itt találtuk. Arra emlékszem ,
Hogy sokszor együtt játszodánk , mint gyermekek. —

SZÉLÍMA.

'S Egymást szerettük , mintha testvérek lettünk
Volna. —

IBA.

A' Kalifa is játsza véllünk' , elhagyván
Hév nyárba Bagdádöt az Udvar , és tisztább
Eget talált falún , a' nyári Kastélyban.

SZÉLIMA.

'S Hogy felesége leszek, akkor nem véltem,
Mikor ő velünk márvány golyóbissal játszott. —

IBA.

Velünk is így játszott a' Sors, Kalifáné!

SZÉLIMA.

De — kimondjam é, mit gondolék akkor, Iba?

IBA.

Kegyelmes aszszony! mit?

SZÉLIMA.

Hogy én feleséged

Lehetek időre néked: így érzék, midőn
Legelőbb az indulat' meleg kívánsági,
És édes érzelmek mejembe ébredtek.
Sorsunk, korunk, neveltetésünk hasonló
Lévén, okom volt ezt remélni, hinni.

IBA.

'S Be fényesebb részt tarta számodra a' Sors! —
Emelte szépséged szerencsédet. Arany
Láncz, a' Szerencsének kezébe, a' szépség.
Király napot köt öszve így, özvegy holdal;
Palotát szegény házzal,;dfogoly lányt Császárral.

SZÉLIMA.

Éppen ilyen mérész, szabad cseréléssel
Ugy kedvezett nekünk, hogy a' mi történe
Rajtunk, ha olvasnók ma könyvbe, vagy néznők

Játékba, nem hinnök, hogy az, nem költemény,
Hanem igaz történet.

IBA.

Ilyen cseréi

Vagynak sokak a' Sorsnak; és ezért hiszik
Nehezen az ujjak, az ilyen eseteket,
Ha régiek — Haj! nékem egy sötét, méjj gond,
Méjj nyughatatlanlás, mihelyt eszembe jut,
Ezen örök bizonytalan helyheztetés,
Születésem — oh! szüléim, és hazám felül!
Urálhegy, e' bog, e' titok, az útamban,
Nincs nyúgodalmam, míg ez el nem háromlik!
Természet, törvény, vér, átok, vád, szitok
Nem rettent, míg ki nem bomlik e' titok!

(Iba el)

SZÉLIMA.

Részvételem meleg, ezen ifju iránt,
Hogy sorsa' bölcsője olyan, mint az enyim.
Ő, erőss feltételébe, úgy látszik, mérész.
Kitanulja ő időre élte' titkait.
Nekem is ilyen homály borong nemem felett! —
En is tudom, miből levék Kalifáné. —
Láttam olyan sziklás hegyet, melynek ormán
Nem nő egyéb, sovány fenyőnél, 's oldalán
Szakadoz, zuhog magasrol a' viz' esete. —
Alásés is van, gyanítom, életem'
Folyamába is; van felemelkedés, látom. —
A' Vár' falán egy beteg élőfa sokszor,
Az igen magassra helyezett leány' sorsa! —
En sem tudom, mi ér: sok az irigy gyáva:
Szemrevetést tehet irigység, rágalom. —
Ah! mert azon egy nyelvből édes dicséret,
'S keserű szidalom foly — Ha! jön a' Kalifa,
Isméretes lépéssel, és méltósággal,
Foglalatosságának órái után.

Ötödik Jelenés.

A' Kalifa és Szélíma.

KALIFA.

Mahumed Proféta' győzedelmes szabjája ,
'S Szent Könyve sok dicsősséget, de terhet is
Sokat hoz én rám, szép Szélíma! 's mind hideg,
Nagyság, dicsősség, ha nem édesíti azt
Szerelmed. (megcsokolja)
Dicsősségemnek, pompás Bagdád, széke,
Éltemnek kezéd, édes láncza, féke!

SZÉLÍMA.

Ezt hallani, legédesebb öröm nekem;
'S Ha ily pirossan felderűlsz, reám nézve
Bagdád' dicső napja emelkedik akkor —

KALIFA.

'S Leszáll a' te orczád' meleg rózsájára,
Uj balzsamot keresni, és szívni abból. (megcsokolja)
Igazán! sok édes, 's szép terem Damaszkusban,
Bársony, selyem, leány, virág, gyümölcs, ezüst
Csengésű kard, 's oly édesen hasító nyíl,
A' milyent szemed lövel; 's egész Damaszkusnak
Szeme, gyöngye, bársonya, te vagy, szép Szélímám!

SZÉLÍMA.

'S Éppen Damaszkusnak? Miért, oh! Kalifa?

KALIFA.

Mert hinni hajlandó vagyok, hogy az, hazád.

SZÉLÍMA.

Bölcsője éltemnek, tudod, hogy méjj titok. —

KALIFA.

Drágább azon bölcső nekem, koronámnál;
Abbol növe, 's mosolyga ily boldogságom,
Páros szerelmünknek e' másod' estvéjén. —

SZÉLIMA.

Ezen estvének egy kis első csillagát,
Engedjed, oh! Mámonn! neked megmutatnam,
A' mely kegyes munkámnak első gyümölcse,
Most kezdve ártatlan tettel szerencsémét
Megérdemelni; hogy nekem te férjem vagy.

KALIFA.

Csillag? Nem értelek; mi az?

SZÉLIMÁ.

Ez egy árva

Kis gyermek; oly sorsú, a' milyen én voltam,
Azon öreg keze között, ki megtartott.

KALIFA.

'S ki hozta néked azt?

SZÉLIMA.

Kegyes búcsújárok

Tarták meg életét, kitéve egy erdőn.

KALIFA.

Mint illik a' szánakozás a' szépséghez!
De milyen kegyetlen, és vad, annak az anyja!

SZÉLIMA.

(félre) Ah ! méjj sohajtást hűz mejemből e' mondás !
Mert oh ! talám nékem is ily vad anyám van.

KALIFA.

Figyelmem, és részvételem magamnak is
Ébred azon fiu iránt. Az ily kitett
Csecsemők, nagy emberek levének gyakorta.
A' Mekka-i Próféta egy kis csillagból,
Melyre elébb a' szem alig figyelmeze,
Mily napja lett Bagdádnak, és Ázsziának,
Mely most nekünk legédesebben tündöklék !
Ennek következője, vagy szemérmesebb
Nevezettel, én vagyok igaz Helytartója
Fejedelemségben, 's magass Fő Papságban,
Egy oly Világba, mely szülte' bölcsője
Három dicső Nagynak : a' Niluszból fogott
Mózesnek, és a' jászolyos bölcsőjü Bölcs
Krisztusnak, és Muhamedünknek, utánna.
De legédesebb hit a' miénk a' Világon !
Ez örömbe hív : az útja, rózsa, nem tűvis ;
Nem vár az út' végén kereszt, hanem oszlop ;
Paradicsomának kapuja, nem villám ;
Édes, örök jutalmaink ott ! oly Szépek,
Mint Szélimám te, oly szemük, és orcájuk. —
Az ily szerencsétlen kitett fijak sokszor
Bimbóji, nagy történeteknek, 's eszközi,
A' Sors' kezébe ; — és nekünk, oh ! kedvesem !
Gyümölcsöző szerelmeink' édes jele !
Áldást, 's ajándékot vegyen töllem : menjünk !

SZÉLIMA.

Mint ennek, oly volt életem' hajnala !

KALIFA.

És Milyen pompás lett annak nappala,
Az én szerelmemnek lángoló delén,

Az én időmnek legédesebb felén !

(elmennek)

(a' firhang leesik)

M á s o d i k F e l v o n á s.

Első Jelenés.

(Bagdád. A' Palota)

S z é l i m a, és I b a (jönnek.)

SZÉLIMA.

Nem ! kedves Iba, ne legyen ez órában
Semmi hideg tisztelet és tartozkodás,
Sem bizodalmatlan kevésbeszédűség
Közöttem, és férjem barátja közt : Iba !
Nem tudsz te még semmit, miként én, hazádrol,
Sorsodrol, élő, vagy kiholt szüleidről ?

IBA.

Semmit se : a' kit én anyámnak, 's atyámnak
Nevezhetek méltán a' nap 's a' hold alatt,
Felséged az, és a' hatalmas Kalifa,
Kenyeret, becsületet ő, 's kardom'ad nekem.
Ti rollatok száll harmat, és sugár reám,
Edes hazám' kertéből idegen földre
Kivettetett plántára. —

SZÉLIMA.

Iba ! hidj nekem,

Több, mint a' jó barátoké, bár kevesebb,
Mint a' szeretőké, azon hajlandóság,
A' mit irántad érzek én már régolta ;

Testvéri indulathoz is hasonló ez.
'S Oly érzelemhez is, a' millyet előbbszer
Látott, de ismeretlen orcák okoznak.

IBA.

Kézcsòkolással fejet hajtok ezért. —
'S Ezen szerencsémét megérdemelnem nagy
Okom vagyon.

SZÉLIMA.

Okát magam se tudhatom

Ezen, reád nézve szerencsés érzésnek.
Történetünk' hasonlatossága talám
Az, a' mi engemet tehozzád édesít. —
De milyen fajult, romlott anyának kell lenni,
A' ki a' természet', 's a' szív' érzésitől
Ily meszsze távozik, hogy önként tilalmas
Szerelme' magzatit mejétől elveti!

IBA.

Emberi kéz tesz illyeket, nem oroszlán',
Nem tigrisek' körme: — gyűlöletes anya!
Kegyellenebb, mintha levágná emlőit,
Hogy életet, tejet, piros megérődést
Ne adjon ön' gyümölcsinek, irtózatot!
Hogy így maradjon ifjusága, ideje
Hosszas, szabad bujálkodásra: átkozott
Fa' mérge, nem gyümölcse, az olyan fiu,
Ki, ha keze, és egy tör vagyon a' világon,
Boszszut nem áll ilyen anyán, és latorján! —
Ah! ha ilyen anyának én fija volnék,
Mint eszközét a' Sorsnak, és Természetnek,
Magamat úgy nézném; 's haszontalan fattyu
Lennék, ha vassá nem keményülne kezem,
Vérezni oly mejet, a' mely sajnálotta
Tejét az ártatlan, kicsiny csecsemőtől!

SZÉLIMA.

Boszszut lehel heves beszéded ; igasság ,
Itéleted ; fenyegetésed , és nemes
Haragod , erős lelket jelent ; de én elébb
Azon parázna férfit űlni segítném
Tanácssal , és türellemmel keresztyül is ütném ,
Ha férfi kéz nem volna , vagy tán reszketne ,
Ki egy anyát ily szörnyűségre elcsábít !
Magam is megölném azt ; emezt megöletném !

IBA.

Nem ! nem ! elébb fenýiteném én az anyát.
Csábíthatatlan egy szemérmes , hív aszszony ;
Szemérme , vérnél , és halálnál erősebb ;
Ez , vére' lángját oltja' a' csábítónak ,
Arczát hevíti szégyenült megbánással ;
Setétbe csendesül sebess dobogása
A' gyözetett és visszaa' üzótt férfinak. —
Kegyelmes aszszonyom ! bocsánatot kérek ,
Kötelek órák hív parancsoló hangon.

(Iba el.)

Második Jelenés.

Szélíma , és a' Sidó
(egy satullal hónya alatt jő.)

SZÉLIMA.

Gyöngyös Sidó ! mérész vagy , ily egyenesen
Jószszbét satulóddal ?

SIDÓ.

Kegyelmes aszszonyom !
Kereskedőnek , és az orvosnak szabad

Menetele van az aszszonyokhoz , szépekhez.
A' drága gyűrűkkel , rubintokkal , miket
Én árulok , kezet , szerelmet , és szívet
Cserélnek , és nyernek Királyok , Királynék.
Jártam olyan udvarba , hol az aszszonyság
Brillánt gyűrűt adott muzsika-mesternek ,
Szép ifjunak ; 's az , értte csókot , és — a' mi
Még édesebb annál , cserébe azt ada. —

SZÉLIMA.

Sidó ! nyelvéd' hibáiért talpod lakol ! —
Né ! ha bébocsátjuk ajtaján bizalmunknak
A' szemtelent , tükrébe is néz szobánkknak ,
Piros firhangjain belől szemérmünknek !

SIDÓ.

Tetszik parancsolni becses kincseimből ?

SZÉLIMA.

Keresdki gyöngyidet , ne pallérozd hamis !
Dicséretiddel most ; gyanúsokká teszed
Becseket , ha dicséretre is van szükségek.
Minden Sidó adók igen fenn kérnek. —

SIDÓ. }

Mert a' vevők igen alatt ígérnek.

SZÉLIMA. :

Keresd elé gyűrűidet , gyöngyeidet ,
A' mig vissza jövök. —

SIDÓ.

Arannyos kezekkel.

(Szélima el.)

Pereg a' Sidó nyelv, bár darabosan,
 Ha kaczag a' nyereség arannyosan! —
 Hm! hogyha tudná, mely becses gyűrűt adok
 Neki, a' kit magát is én adtam ide,
 Nem szolna ily hideg keménységgel hozzám.
 Milyen nagy aszszonyság leve az áruból!
 Kijelencsem é, hogy, mint ezen satulomat,
 Úgy hoztam én őtet ez Udvarba régen? —
 Nem! néma legyen nyelvem: a' gyűrű szolljon
 (rakasgat.)
 Pénzt kell csinálni gyűrűből, és gyermekből
 Mindenből, e' drága időbe. — Már nyertem
 Két gyermeken: — a' gyűrű is hoz valamit. —
 Csak hogy ne változna sinorrá nyakamon! —
 De hátha arannyot nyerek titkomért is?

(Szélíma jö vissza.)

Nem jára Bagdádba ezeknél drágább kincs;
 Rád nézve, felséges, kegyelmes aszszonyol!

SZÉLÍMA.

A' czimeres szókat nagyon bővön méred.

SIDÓ.

Mértékem, áruimba is nem szűk, 's ha is.
 Soha sem árultam ilyen fontos kincset,
 A' mit imént mondék, azt mondhatom sinót.

SZÉLÍMA,

Ismételő dicséreteddel mit akarsz?
 Honnan tudod, miért erősítet te azt

SIDÓ.

Azért, hogy ugy ragyog ezen gyémánt, rubint,
 Mint e' kerek kristályba felséged' leme,

Mel' tükre Bagdád'nak, 's a' nagy Kalifának ;
És, mint satúlomban az alvó gyöngyszemek.

SZÉLIMA.

No! Idó! a' gyöngyeid poétává tesznek?
Mutas, miket árul rubint dicséreted?

IDÓ.

Egy drga gyűrű ez! betűzve két névvel.

SZÉLIMA.

Hadd! izzem.—Itt Szélima,—itt „Iba,, név van!—
Különös ezen két név figyelmet ébresztő!
(félre.) Vlyon nem egy irigy akar halót vetni
Hiremnékes becsületemnek, ez által?
'S A' Kafa előtt gyanút élesztene?
(nagyon.) Hol vetted e' gyűrűt, Sidó, vagy hol loptad?

SIDÓ

Kegyelmes szszony! engedelmet könyörgök!
Mózes' parátsolatja itt! a' szivemben
Jobban vagyn bémetzve, mint azon gyűrűn
A' két neve, 's betűk; kezemhez nem ragad
A' mi felebatomé soha, soha.
Mi, Izrael' ipe, kereskedés végett,
Minthogy haznk, tulajdonunk sohol nincsen,
Utazzuk a' földet. —

SZÉLIM.

Igen, 's nem szántjátok,

Mint más igaz idmivesek, se mesterség,
Sem igaz keresklés, se fegyver a' ha'a'
Védelmzésire tiétek nem tetszik;
Uzsoráskodás, csás; kereskedésetek,

Italárulás hadban , hol a' hazafiak
Vérrel veszik vissza szabad lételeket :
Nem az igaz , csak az erősebb fél' részin
Lesítek a' győzelem' fordulását.

SIDÓ.

Örvendek én , mikor erősebben gyengébb
Erőt veszén , kinek igasságos , ügye.

SZÉLIMA.

Lopás , ezen gyűrűd , Sidó , vagy egy hamis
Fortélynak , és czélnak keringős eszköze !

SIDÓ.

Ne menjek én az Ábrahám' kebelébe ,
Ha loptam e' gyűrűt ; 's azon lajtorjáról ,
Melyen az égbe hága Jákob , essem én
Fenekére a' 'pokol' gyeheennás tüzének ,
Oda , hol Káin , 's Júdás fogát agyargatja ,
Hogy a' láng mezitelen nyakára kigyózzik ;
Illyés' tüzes kocsija , egy menkőm legyen ;
Hahogy lopással jött kezembe a' gyűrű ! —
Nekünk az a' sorsunk , hogy utazásunkban
A' mit lelünk , felszedjük , és eláruljuk ,
Kevés nyereséggel. —

SZÉLIMA.

'S Ha szép gyermekeket

Találtok , ellopjátok őket is , ugyé ?
Eladni a' szüléi szívek' fájdalmát ,
Örömet , haszonnal és kevés nyereséggel !
Hol lelted e' gyűrűt tehát ; valld-meg ; ha nem —
A' lábadot lánczoltatom le fejedhez ,
Egy gyűrű formában , 's hegyes kősziklárol

Tírís vizébe hengeregsz !

SIDÓ. (félre.)

Hol te usztál. —

(nygon.) Megvallom én ennek igaz történetét :
Nem meszsze Bagdádtól, van egy öreg Halász,
Kinyaros oldalán a' Tigris' partjának,
Szállásadó jó ember az, bár nem Sidó,
Szállásba lévén nálla, tölle megvettem
Ez átkozott gyűrűt. —

SZÉLIMA.

Mikor ?

SIDÓ.

Már régolta,

Eszteideit nem tudhatom.

SZÉLIMA.

'S Azon Halász'

Él é; tudod ? felelj !

SIDÓ.

ugy gondolom, él még.

SZÉLIMA. (csenget, —egy udvari jü.)

Katonák ezen Sidót ma kísérik oda,
Hová ő mondja (a' Sidóhoz) Mi azon falu' neve,
A' mely közel esik halászod' házához ?

SIDÓ.

Neve — nem jut eszembe, — félelmem miatt.

SZÉLIMA.

Vezesd a' kísérőidet, eléállítsd
Azon halászt, magaddal együtt, előmbe!
Viszszajövéseidig a' gyűrűd itt marad. --
Szakállós! a' Halász ma itt legyen, érted?

SIDÓ

Előbb levágnám szakállomat, mintsem
Elé ne állítanom, ha él, a' vén halászt.
(A' Sidó és Udvari el.)

SZÉLIMA.

„Szélima, és „Iba, „! ezen gyűrűn — olyan
Sejditezést serkent mejembe, mely ahoz
Közelít, hogy a' gyanúm, bizonyosság legyen! —
Iba után kell küldenem; vele küzlöm
Az ő nevét. — Ah! ha irigy, álnok fortély
Mettzé nevűnkét öszve, és ártatlanul
Engem' türébe, és a' Kalifát dühös
Szerelem' féltésbe akar ez ejteni! —
Jó, hogy nekem jöve előbb a' kezembe. —
Nem a' férjem — előbb csak Iba lássa meg. —
De hol van Iba most? — Milyen üress kérdés!
A' völegény hol vagyon? A' mátkájánál!
Hol van a' méh, ha tavasz nyilatkoza?
A' méh, Iba; a' kert, tavasz, Nikóza.
Béhivatom előbb Nikozát a' kertből,
'S Mindjárt az ő helyét magam cserélem fel.

(Szélima el.)

Harmadik Jelenés.

(Kert. a' Palota megett. Dél.)

I b a és N i k ó z a (jönnek.)

IBA.

E' Kert veled kevély, Nikóza! 's én boldog,
Gyönyörű leányka! — Oh! piros dicséretem
Orczádra festődött? Milyen hamar pirulsz!

NIKÓZA. (kezében egy könyv.)

(olvas.) „A' Dicséret, közel, forró dele,
„Távol pedig, harmatos éjjele
„A' Szemérem' gyenge virágának,
„Mely legféltőbb kincse a' lánykának.”

IBA.

Oh! méz, az édes vers, Nikóza, nyelveden!

NIKÓZA.

Ez édes énekben, van e' pár vers. — Iba!
Milyen közel állasz! olyan közel, hogy nem
Érhet kezem, gyümölcs után: — maradj távol!

IBA.

„Távol eped, beteg, sohajt a' szerelem”.
Ez is egy szerelmes könyvbe van. —

NIKÓZA.

Hol?

IBA.

Szívemben. (mellé áll).

NIKÓZA.

(olvas.) „A' Szerelem, igen közel, éget;
„Tovább ad, távulról, édességet.

IBA.

Ez is azon énekbe van, Kedves?

NIKÓZA.

Abban.

Eredj! szakaszsz nekem gyümölcsöt a' fárol,
Válaszsz sokat, pirossat, és édest, eredj!
(Iba el.)

Be! kékek és pirossak a' gyümölcsös-fák! —
Be sok ének, és sohajtozás zeng e' kertben!
Ugy, mint az én mejembe, egy idő óta! —
Milyen meleg vala az orcám, mig Iba
Szembe, közel állott felém; emelkedé
Valamitül neki is a' meje; az is —
Ugy képzelem, hogy az enyimhez hasonló,
Édes sohajtás, és meleg emelkedés!
(Iba jö vissza egy kosár gyümölcssel.)

Hozol é hives gyümölcsöt? én szomju vagyok.

IBA.

Van oly gyümölcs, melynek nincs virága,
'S Nem elégszik a' száj kívánsága,
Ha ezeret kostol is belőle,
Még inkább ég szomjusága tőle;
Ugy érleli az idő' hajnala,
Vagy még jobban, mint annak nappala;
Ha zöld még, a' virágok' tavaszsa,
Ez értt már, hogy az Öröm szakaszsa;
'S Ha egyikünk szakasztja is, észre
Nem véve, oszlik két édes részre. —

NIKÓZA.

Én olyan gyümölcsöt nem kostoltam,
Ezen kertben akár hányszor voltam.

IBA.

Mert e' gyümölcs nem is kézzel szakad.

NIKÓZA.

Miféle fa termi azt ?

IBA.

Ajakad ! (gyorsan egy csókot
lop ajakára.)

Édesebb, ha tiltott, kostolása.

NIKÓZA.

'S Szabad ezen gyümölcsnek lopása ? (elfut.)

IBA.

Oh ! nincs, első reggelében, a' rózsa
Oly szép, oly ártatlan, mint te, Nikóza !
(Szélíma jő.)

Negyedik Jelenés.

Szélíma és Iba.

SZÉLÍMA.

'S Egyedül szeret az ifju Iba itt lenni ? —
Ha a' magánosságot, ifju, keresi:
Vagy várja kedvességét, vagy már sohajt annak

Eltávozásért, 's azon helyen eped,
 Hol az emlékezet meleg még, és édes.
 Ha férfi az: nem szerelem; nagyravágyás,
 Nagy czélnak útja érleli gondolatit.
 Ártatlan, és édes betegség, mindkettő,
 Ha fészke annak, megromolva nincs, a' szív. —
 Ezek közül, te kert' magános barátja,
 Melyik betegségben epedsz, ha kérdezném?
 Talám az elsőben? Nikóza itt vala? —
 Találtam utjában pirult mosolygással,
 Hogy szembe jött velem.

IBA.

Itt volt, gyümölcsöket

Szedetett velem, 's eleven ugrással eltűnt.

SZÉLIMA.

Legédesebb gyümölcs, az olyan szerelem,
 A' milyent Nikóza, 's Iba most szed, és kostol. —
 Nikóza nem jö vissza most hamar?

IBA.

Nem jö. —

SZÉLIMA.

'S Nincs senki más közel, kinek szeme, füle
 Tanú legyen, ha lát, ha hall most valamit? (széjjel néz)

IBA.

(félre.) Ah! a' Kalifáné belém szerelmes lett!
 A' mitől én kerülve féltem régolta.
 (nagyon.) Felséged, és én; senkit én mást nem látok. —
 De, mint Kalifánké, olyan szem, e' hév nap;
 E' kert, figyelmes fül; 's lehet nyelv, a' virág,
 Hahogy tilalmat látna, vagy titkot hall'na.

Szoba' leányidből parancsoljak ide
Egyet? (el akar menni.)

SZÉLIMA.

Nincs mért; ne hívj! azért jövék én egyedül,
Hogy csak veled lehessek itt, tanú nélkül.
Vedd! ezt a' gyűrűt, és figyelmesen nézdmeg!

IBA.

„Szélima,, „Iba,, mik vagyunk reá metzve? —
E' gyűrű, rám nézve, örök békó, láncz lesz,
Úgy megnagyobbitja gyanú, vád, rágalom,
Hahogy ezen két névnek egybe metzése
Felséged' egyezésével esett. — Nagyobb,
Háladatosságom, 's magam' becsülete'
Érzése, 's a' hozzád való tiszteletem,
Hogysem irigy féltésre én adnék okot
A' gyuladó vérű Kalifának. —

SZÉLIMA.

Iba! —

Micsoda hibás gondolat ébred elmédben?
Te rosszszul isméred az én hivségemet,
'S Szeretetemet férjem iránt! — Ha az édes
Szépség, szem, ifjuság, tűzes termet, orcza,
Minden vonás, minden tagok' virágai,
A' miket a' Természet, és idő hintett
Oly csillagos bővséggel ifju férjemre;
Egy — egy tavasz volna külön, mind ez rajtad;
Olly aszszony, elhidd Iba, én nem — nem lennék,
Ki minden ifjuban, haján, fején kezdve,
A' párosan nőtt, és az egyes tagokat,
Függő gyümölcs — részeket, és még bimbokát;
Pillantatin sugározó szerelmeit;
Hasadó mosolygását, szerelmes mozgását;
Tánczos menésében a' vérnek útait;
'S A' vért heves mozgásra ingerlő szavát:

Mind szebbnek , édesebb' , nagyobb' , tellyesebbnek
 Képzelve , önnön férjének kelleménél ;
 Szive , szemének változó pillangóit
 Kiséri , és száz ifjuba szerelmes. — Nem !
 Ha száz hibám volna is , ez egy hibázna !
 Vélekedésedben csalódva vagy , Iba. —
 Értsd meg tehát : a' két nevünk , ezen érczen ,
 A' mely talám az emberek' szívét szabad
 Kénye szerint igazgató Sors' kezében
 Egy eszköz a' titok' 's csudák' fejtésére ,
 Nem az én tudásomból vagyon ide metzve ;
 Hanem , hogy így jöve kezembe , ez gyanúm :
 'S Ez az , a' mit én veled közölni akarék ,
 Minden tanú nélkül ; 's figyelmem' érdemlé.

IBA.

Bocsánatotért esedezem , sértésemért !
 (kezét megcsokolja.)

A' tiszta hűségnek paizsos féltése ,
 Részemről is , melyet megőrzék mindeddig
 A' Nagy Urhoz , és magamhoz , és felségedhez ,
 Ez okozta tévedésemet , 's ezen homályt.

SZÉLIMÁ.

Megfog világosítani a' Sidó talám ,
 Kinek ma Bágdádba megérkeznie kell. —
 (A' Sidó , Halász , Ufa , katonáktól
 kísértetve jönnek.)

'S Imé ! jelen is van parancsolatomra !

Ötödik Jelenés.

Szélima , Iba , Sidó , Halász , Ufa.

IBA.

Katonák ! ti menjetek el !

SZÉLIMA.

Nem! várjatok egy kevéssé!

(a' Sidóhoz.)

Ez az ősz é, azon Halász?

SIDÓ.

Ez az, kegyelmes aszszonyom!

SZÉLIMA.

Vigyétek őrizet alá

Katonák! ezen szakállost.

SIDÓ.

A' drága gyűrűm itt marad!

(félre.) Ígyen; 's pedig rátok nézve

Milyen nagy, édes becse van!!

IBA.

(a' Sidóhoz) Mit vársz te még? miért késel?

SIDÓ.

Egy vízbe vetett gyermekért, az édes anyja, hogy
dajkája lett — a' maga gyermekének — édes jutal-
mat nyert. —

IBA.

Mit akarsz te mondani ezzel?

SIDÓ.

Egy szép történetet, a' mi Szent Könyvünkből, me-
lyet magáról írt a' mi nagy Profétánk. Mert mikor
a' mi Mózesünket az anyja, a' Király' parancsolatja-

bol — (félre.) Kinek olyan kemény szive volt, mint a' te anyádnak. (nagyon.) a' folyo vizbe vetette; hogy ne szaporodjanak a' Sidó fiu gyermekek: pedig mennél inkább sanyargatnak, annál többen vagyunk; a' veres vas, mennél inkább veri a' fekete kovács, annál több szikrát hány mérgében. — És mit látott a' Faraó leánya, mikor abban a' folyo vizben feredett? Enyves, fenyő-viaszsos ládát, gyékényből; és a' ládában? A' kis Mózes. A' Királynak jó szívü leánya, dajkát hivatott, éppen a' gyermek' édes anyját, ismeretlenül. — És mit nyert a' Király kisaszszonytól, a' dajkasáért? aranyat.

IBA.

Alacsony! te vallásoddal is kereskedő!
Vigyed gyűrűd' árát (pénzt ad.) Sidó eb, magaddal!
(kilöki.)
(a' katonák, a' Sidóval el.)

Hatodik Jelenés.

Szélíma, Iba, a' Halász, és Ufa.

SZÉLIMA.

Üljünk le, míg őket kihalgatjuk, Iba.
(a' Halászhoz.)

Kicsoda ezen vén aszszony itt veled, öreg?

HALÁSZ.

Ufa, az én jámbor, öreg hiteselem,
Én pedig egy szegény halász, a' Tigrisnél.

SZÉLIMA.

A' Sidónak e' gyűrűt te adtad é, öreg?

HALÁSZ.

Én adtam !

UFA.

Ő adta.

IBA.

Csak egyik beszéljen !

SZÉLIMA.

'S Neked ki adta, jó Öreg? beszélj bátran.

HALÁSZ.

Bátran beszél az igaz, és az ártatlan. —
Nekem a' viz adta.

UFA.

De melyik viz adta ?

Sok viz van az Országba ; mondjad : a' Tigris.
Igazat mondj, 's abból ne hagyj el semmit is !

HALÁSZ.

Az igasság' forrására hogy jussak ?
Beszédemben most nincs mért fussak.
A' ki titkon pénzt, kútat ás,
Azt keresi, hól a' forrás ?

UFA.

Ne cifrázd a' beszéded' lépéseit ! úgy, mintha te
loháton mennél ; 's én gyalog utánnad ; te, mint a'
kardos, turbános, horgas sárga hold formájú kengye-
les Bédúin, a' mi házuink előtt ; 's a' felesége gya-
log ; a' kis gyermek, veress sapkás, az annya' vál-

Ián. Sok bajjal él; de mégis tartja gyermekét, ha szegény is.

HALÁSZ.

Előbb kezdem hát; hogy került kezembe, a' mi előbb a' gyűrűnél, hogy került kezembe az a' kettő?

IBA.

'S Mi volt az a' kettő, Óreg? —

HALÁSZ.

Két anyátlan bárány, két árva gerlicze, két kicsiny síró gyermek, egyik fiu, a' más leány. — De a' viznél kezdem. Mintha ma volna, pedig már héj! régen volt, úgy emlékezem; egyszer ki megyek a' viz' partjára. —

UFA.

A' Tigris viz' partjára! ne felejtse-d-el, feledékeny!

HALÁSZ.

A' Tigris viz' partjára hát — halászni, egy szép reggel, mikor éppen az arannyos hegy a' napot ketté vágta, egyik fele látszott, a' más a' hegy megett volt még: megállok; vállomat a' hálóm' rudja alá vetem, két zöld testvér fák között, egyik úgy hasonlított a' máshoz, mint ez a' kezem, ehez, ez a' szemem, ehez. Sok filemilék csengettek az árnyékban. De hát azomban vékony sirást is hallok; mert sokszor be! közel van az énekhez a' sirás' falun is, városan is. Abba a' faluba is, a' mely mellett mi lakunk, a' madarak' vékony zengése között, közbe — közbe dörgösen hallik a' Mufti' kiáltása, siketen kopog a' száraz tóka' verése. Azomban, a' gyertya' világos ablakomban, mely kerek, egy szeme házonak,

mint a' szárnyas halál, úgy verdődik a' fekete, zúgó bogár, mely nappal csúsz, hever, mint a' rest ember, —

Estve prédára, lopni jár,
Mint a' tolvaj ember, 's madár.

De a' városban is nem így van é? Mert én csak egyszer jártam életemben városban, Mekkába búcsúra. Ott is a' magass ablakokban zengett, pengett a' hárfá; de az uttzán sirtak rittak a' koldusok; 's a' malom is otrombán flasinétozott, nyöszörgött a' város alatt, felelt az ehes koldusoknak, hogy ne búsuljanak; de a' hárfás legények, leányok nem feleltek, 's nem vetettek pénzt az ablakból a' szegényeknek.

Jobb a' malom' csikorgása,

Mint a' hárfá' czinczogása.

Mert a' malom kenyeret ad a' Kalifának, és a' halásznak, lisztet önt a' Kalifané' hámbárjába, és az Ufa' lisztes vékájába. Ez igaz falún, 's Mekkába.

UFA.

Most Bagdádba vagy! ne járjon az eszed Mekkába!

HALÁSZ.

Hol szakasztád ketté beszédemet? mint a' viczkándozó, gonosz hal a' hálójamat?

SZÉLIMA.

Partján a' Tigrisnek siránkozást hallál —

HALÁSZ.

Éppen ott! — gyermek sirást hallok, közelebb megyek, meglátok egy kerek formájú csolnakot, fellyül befonva fenyő-szurkos vesszőkkel; megakad a' csolnok a' fagyókérbe a' part alatt; mondhatnám kopersonak, mondhatnám bölcsőnek, azt a' ládát: 's én milyen szerencsés halász valék! Mert még arra

felé kulloga egy vadász is; héj! mert szerette volna, hogy én ne legyek ott, 's ő menjen elöl, hogy meg nézze, mi van a' csolnokba? —

UFA.

De miféle vadász volt az?

HALÁSZ.

Egy sovány vadász — egy veress szemű farkas! égett, a' keserű éhség miatt, a' szája, szeme; de el ballaga, hogy engem meglátott. — Én kibontom a' csolnakot — hát! két szép, kicsi gyermek van benne! Már alig tudtak sirni! — a' könnyecsepp ki esett a' szememből, — most is kiesik, — mert nem tudom, hová lettek szegények. — A' leánykának jobb karján volt egy karkötő, 's abban húzva éppen az a' gyűrű, az Aszszonyság' ujjában! Mikor ezt megláttam, mosolyogtam igazán magamban. Én, és Ufa tartottuk a' két gyermeket, mig gyűgyőgni kezdettek. —

UFA.

Nekünk is öt gyermekünk volt. — Oh! oh! mért olyan szegény a' jó ember! hogy nem nevelhettem fel a' szép árvákat!

SZÉLIMA.

'S Hová tetted a' gyermekeket azután?

HALÁSZ.

Oda adtam, a' gyűrűvel együtt — annélkül nem vette kezéhez — a' kereskedőnek. —

UFA.

De milyen kereskedőnek?

HALÁSZ.

Szakállos kereskedőnek, drága gyöngyökkel, embarekkel, gyermekekkel kereskedő Sidónak, annak, a' ki utánnam jöve.

IBA.

Ez a' Sidó volt az éppen?

HALÁSZ.

Éppen az ' de nem mondá meg, miért hozatnak engemet ide.

SZÉLIMA.

És ő hová vitte a' két kis gyermeket?

HALÁSZ és UFA.

Nem tudjuk.

UFA.

„ Viddel ezen gyűrű — jegyet, velek együtt!

„ Valaha talám útat nyit ez szegényeknek,

„ Megtudni, ki légyen nekik annyok, attyok.

Ézt mondám én utollyára. —

„ Nem is halász' gyermeki, ők bizonyosan!

Ézt mondá nékem a' Sidó.

„ Nem is Sidó' fiu, 's Sido' leány! mondám.

„ Oh! bár Sidó kézbe ne kéne menniek,

„ Ezen szerencsétlen kicsiny gyermekeknek!

„ De mint a' pénz, ugy mennek ők kézből kézbe. —

A' Kalifa' kezéből, a' Sidó kézbe

Kerül a' pénz is. — Isten éltesse őket,

Viselje gondjokat, ha még élnek! Én is

Viselém, a' mig megengedé szegénységem.

HALÁSZ.

Eladta a' pogány bizonyosan pénzért!

IBA.

Nem volt a' gyermekekkel irás, jó öreg?

HALÁSZ.

Mi van becsesb irás, aranyból, gyémántból?
Ezt minden érti, tudja olvasni: e' volt,
A' gyűrű; két névvel: — a' Muftink olvasá.

UFA.

A' fiu, Iba volt; Szélíma, a' leány,
Testvéri egymásnak, azt gondolá Muftink;
De ki gyermeki? nem tudhatá ő is, mint mi. —

SZÉLÍMA.

(felugrik.) Testvérem—oh! kedves Iba! mi testvérek
(nyakába borul.)
Vagyunk?—Öröm, sirás foly együtt szememből!—
Oh! mind a' kettő édes. —

IBA.

Ah! milyen távol!

Valánk mi, ismeretlenek, ilyen közel! —
(őlelkezés. — szünet.)

Hatalmas Allah! bölcs kezébe, mely kicsiny
Eszköz, milyen édes titok' kifejtője!

HALÁSZ.

Hát — hát ti vagytok é, Iba, és Szélíma? —
Hála! legyen, hála! a' nagy Profétának.

UFA.

Dicsértessék! — tapsol, repes szivem — oh! oh!
Csudálatos az Isten' úta, tanácsa!

SZÉLIMA.

Jertek! öregek! jer! testvérem Iba,
Menjünk még béljebb sorsunk' titkaiba!
(mind elmennek,)
(a' firhang leesik.)

Harmadik Felvonás.

Első Jelenés.

(Bagdád. Szélíma szobája.)

Szélíma és Iba (jönnek.)

IBA.

Keserű, életünk forrása, Szélíma!

SZÉLIMA.

Keserű; de édes anyánk, a' szerencse. —
Mert látjuk ebből, hogy öltözteti
A' Sors az embert oly sok formába. —

IBA.

Látom, nagy esésre emlékezteti
A' Nagyot, ha fű helyre helyhezteti.
Most lóháton felviszi egy hegyre,
'S A' nép előtt, jobbába, baljába
Arany páltzát, arany almát teszen,
Koronát; dicsőséget a' fejére. —

Most halgat, — kezébe kardot veszen —
 'S Vág a' Világ' négy szegeletére! —
 Uj Koronásnak, e' néma vágás, —
 Szent figyelem, eröss jel, ezt mondja,
 Hogy népe' minden ellenségeit
 Elüzni, megtörni legyen gondja. —
 Esküvést szegő koronásból, vadászt,
 Vándórt változtat ő, büntetésül:
 Ha tegnap, egy világnak parancsolt,
 Ma egy kis citromos szigeten ül,
 Hogy tanuljon törvénynek engedni;
 Tanuljon kevéssel elegendni. —
 Ha nem elég, egy korona, egy Ország,
 Méltán ilyen keveset ad a' Világ!

SZÉLIMA.

Nem csak aláz a' Sors; magasztal is.
 Ön életem, közel való példa erre.
 Egy kutba vetetből, fő tanácsost ad,
 Kedvest Királynál, 's Királynénál is.
 Kereskedő ifju kezébe, sing,
 Öllő helyett, kardot nyujt, és kóránt.
 Hogy legyen oly Próféta, Kalifa,
 Kit fél világ néz félelme gyanánt!
 Császárnét tesz, egy Pap' leányából,
 (magára mutat.)
 Kalifanét, halász' árvájából!
 (a' Kalifa, kísérekkel; jö.)

Második Jelenés.

A' Kalifa, Szélima, és Iba.

KALIFA.

Megtudja a' pártos, hogy Országom, igaz
 Hitnek galambja, és harag' oroszlánja!

Oltári lámpás, tronuson a' bársony fény,
Fő hatalom, hit, félelem, egy Személyben! —
(a' kísérekhez fordul.)

Ázsia rettegi erőmet; 's Damaszkus
Talám nem tudja, elfelejté, ki lakik
Bagdádba, száz ezer dicső tornyok között,
Mellyeknek csudája, koronája,
A' Mámonn Kalifa' Palotája! —
Itt! hol falan függő arany, ezüst lámpás'
Sokasága, csillagos egünk, a' Templomban,
Ezer oszlop közt térdelő seregek
Alatt terülnek el bársony szőnyegek.
Letesz' arany koronát, turbánt, rangot,
Ha hall az igaz Muzúlmán harangot,
Sorra térdel halászsza, sirásával,
A' Kalifával, és bucsújáróval! —
Itt! hol csak egy templomba száz ezer hívők
Hajolva említik nevét Muhamednek!
Kinek, az Allah' nagy kegyelméből, rendes
Kalifája, Helytartója, én vagyok, Mámonn! —
Megtudja a' pártos, hogy a' menydördülést
Villám előzi meg! —
Nem hittem ezt mégis, hogy e' támadásban
Ali is, kit eddig hívnek ismerék, részes.
Egy Udvári.
Nagy része van benne, kegyelmes Kalifa!
A' fők közül egyik, a' mint nekünk írják.

KALIFA.

Példás halált gondolatok részére is!
(int, hogy távozzanak. A' kísérek el.)

SZÉLIMA.

(Ibához.)

Ilyen heves haragra, bosszura, mért gyúl?

KALIFA.

(Szélimához fordulva.)

Örömébe, reggelébe házosságunknak

Mind eddig egy tükör' hideg férges lakott,
Mely mézziből sokat megett szerelmünknek;
Ez, régi bűd, hogy még szüléid', testvérid'
Tudása nélkül folytak ilju napjaid. —

SZÉLIMA.

Fellegimet sugározá, arannyozá
Azomba bölcs vigasztalásod, Kalifa! —

KALIFA.

Nekem is harag' mérge vegyité szívemben
Legédesebb óráimat; de látásod
Letörli a' bosszszut hevült homlokomrol (türli homlokát.)
Véletlen elragadtatással, örömmel
Esett tudásomra, hogy Iba, testvéred,
(Mellyet nem képzelék tirollatok soha.)
A' ki, utánnad, nekem is legkedvesebb
Legbizodalmasabb barátom, és hívem,
(Iba méjjen meghajtja magát.)
Kitől az életemet, és Országomat,
Se titkomat nem félténém, csak tégedet,
'S Szerelmemet féltetni kezdem, megvallom;
Mig e' gyanúbol ilyen édes öröm lett;
Es így eloszla a' setétség küztetek. —

SZÉLIMA.

Egy részbe oszlott el csak, a' homály. —

KALIFA.

Miért ?

Oh! Szélima; ismét atyád, anyád, hazád,
Lennének, uj gond, uj szorongatás, néked?

SZÉLIMA.

Ezek éppen! és addig sétét; — boldog nem lesz
Az életem, míg ezt ki nem tanulhatom! —

KALIFA.

Iba! neked Damaszkba kell ma indulnod!

SZÉLIMA.

Oda mért?

KALIFA.

[Lecsendesíteni a' pártoskodást,
Mely mostanába ott ütötteki magát. —

SZÉLIMA.

Oh! meszsze vét engem' ez út, a' célomtól! —
Végzés' kevély sassa! nem ott szállasz te le
Soha, a' hol felrepülél a' magasba:
Hogy a' halandónak figyelmét, és meleg
Várakozásait, kívánságait megcsald!

(Szélíma el.)

KALIFA.

Most élem édesebb felét életemnek,
Es most ütött pártot Damaszkusi szolgám,
Basám, a' Helytartó, — hah! a' sovány roka!

IBA.

Ha alszik a' sas, a' bagoly akkor oroz.

KALIFA.

Kardot, erőt, serget, időt végy magadnak
Barátom, és ócsém! feszítsdki két szárnyát
Ön palotájának magas kapujára!
Hogy mindenek lássák: hogy őszve gyűljenek
A' Városan, tanulni véres példáján,
Márvány piros uttzán a' szennyes timárok

Seregeliének, ne csengjen ötvös, réz' munka;
 Kezébe lópatkóval ezt nézni jőjjön
 Kormos kovács; fényes, piros mészárosok;
 Sinoros, ruhás ács, halovány szabó, meszes
 Kőmives a' heves falaktól; a' leányt
 Vezető feszes nyalkák; Sidók; Keresztények;
 Kevély tudósok, a' kik így dicsekednek:
 „Adj könyveket! 's én is teremtek új könyvet”!
 'S önnön eszek nem gondol, a' kékes szajkók,
 A' páva' tollaiból új szárnyat raknak! —
 Nézzék az Emirek, szomszéd Basák; Agák! —
 Az ujság' kívánásnak, irtozat
 Légyen; e' példa, véres áldozat

IBA.

Az én részem' tenni; parancsolni, tiéd.
 Katonának, és szolgának élete, utja
 Vak engedelmesség, igasság és hűség. —
 De mit tapasztalok, hatalmas Kalifa?
 Hogy sűrű büntetés, sebeknek vágása
 Sinorozásra van 's feszítésre szükség;
 Nem sok idő oltá falun, 's városokban,
 'S kivált az utolsókba, hol esnek többnyire
 Minden nagy és véres gonosságok, 's házok
 Rontása, a' henyés szerelmesek miatt;
 Nagy birodalmokban. Ezeknek orvoslás
 Elejét vehetné; hogy ne kellene annyi
 Bárdot, kezét, kardot, sinórt véresíteni. —
 Basák, 's nagyok között — csak emberek ők is —
 Sok vétek áradt el, közelről ismérve:
 Boszszus harag, mérges irigység, rágalom: —
 Bécsületünk ölője, legnagyobb gyilkos!
 Uralkodó ellen szabad beszéd; kicsiny
 Haszonból is, hiú öröm; bőv pazérlás;
 A' szűk fukarsággal vagyon sok helyt együtt;
 Falun fukarkodók, pazérok városan. —
 Sok kopogós cseléd — a' sok gyomor — kevés
 Személy körül, szolgálni sok fizetésért.

Be! sok okos fejek, 's mives kezek helyén,
Sok helyt a' rest gyomor duzzad, feszeskedik —

KALIFA.

Valóba! sok hibát tapasztalál, Iba —

IBA.

Nagy asztalok miatt, sok az adós fiu.
A' spongyiás kezü al' és fő tiszt oroz;
A' bagoly árendás, híres solyom', szelid
Siró galamb' helyén lakik kastélyokban,
Kegyetlen, és kevély az ártatlanokhoz.
A' nagy Basák, a' kis Basát, ez a' népet,
Kerületébe fosztja, csalja, adózza.
Feleségit a' férj, unja az aszszony férjét.
Csecsemők vetődnek el, fajult anyák miatt!

KALIFA.

(félre.)

Hihetösen erre példa, jó Iba! anyád.

IBA.

Ősz fő; szerelmes vér; piros bűn: ez három
Együtt, olyan rút' mint az olyan aszszony, kinek
Leánya férjhez ment, 's magának is bölcső
Reng második férjétől, a' ház' közepén. —

KALIFA.

Heves elragadtatásra lobbanta népem'
Hibája. —

IBA.

'S Miért szegény, néped, hol a' föld ily'gazdag?
Természet, esztendő ilyen pazér, kies? —
A' 10sz igazgatás, sötétség' hibája! —

KALIFA.

Inkább a' felvilágosult, szabad észé.
Igen világosodni kezd a' Nemzetem.
Sok pártütés, sok láz következik ebből.
Zabolán bajos fékezni a' mívelt népet.
Kiveszem a' kóránt kezéből a' népnek.
Legyen azt szabad csak nekem, és papnak tudni.
Setétbe jobb polgár leszen népem! —

IBA.

Jobb é?

Nem igaz; nem illik ez okoskodás hozzád! —
Nem a' világosság — setétség, munkája,
A' Koronások' szent személye' vérzése.
A' vak belénk ütközik; a' világos szem
Útat, helyet hágy másnak is, közös úton;
A' világos, az ővét megadja mindennek!
Tüdő, gyomor, szív: mindenik, kerék, eszköz,
Testünknek órájába. Csak magának gyűjt
Meleg egészséget, vért a' szív, közép pont?
És nem azért é, hogy a' láb is élhessen?
Kóránt, csak egy néhány, ne minden olvasson?
Hát azt akarnád, hogy csak a' nagyobb halak
Usszassanak tengerbe, folyóba? Csak egy
Nemzet kereskedjen körül a' tengeren?
Vagy ne merithessen vizet a' forrásból,
Jövő, menő útas? Csak a' Kalifának,
'S Papnak világoljon, a' nap, udvarára?
Ne Legyen szabad repülni kis madaraknak
Levegőbe, csak a' büszke sasnak, pávának?
Köz útakon sánták, vakok ne járjanak? —
Fogház, azon Ország, hol a' világosság,
Szív, elme' ablakától el vagyon zárva!
Ha nem vélekednek úgy, mint mi, mások,
Ne sértsenek a' különböző szokások:
Meghalva alugyatok, vak Babonák!
Világoljatok Oltárok, Koronák!
Legyen a' koronás, kardos Hatalom,
A' virágzó Békességnek, oltalom!

KALIFA.

(a' Koronára mutat.

A' mit parancsol ez ! emez (a' kardra.) végre hajtja.
Ez ! (kardra.) szerzi utollyára a' békességet,
Elalát makacsságot, fellázzadást, ujjabb
Törvény' hozásáért hadakra költ erőt.
Bagdától innen ez (kardra.) elér Gibráltárig !
'S Vitorla szárnyakkal hoz ez békességet,
Hól, a' Haszonnak gyors hajója gazdagúl. —

IBA.

Ha a' kevély Vitorla, jo Kormányt követ. —
Halgasson ön Hasznunk, ha szoll a' köz Haszon. —
A' Félelem, nem vára, a' Hatalomnak.

KALIFA.

Rövidül heves szavad, mint egy Szerelmesnek. —

IBA.

Minden, dicsősséget ohajtó, szerelmes ! —

KALIFA.

A' koszorus léányba, a' Dicsősségbe ? —

IBA.

Kinek szerelme nélkül, egy nagy ember sincs. —
Dicsősség ! arany szó, hoz hírességet.

KALIFA.

Hasznosság ! ezüst szó, hoz nyereséget. —

IBA.

Ennél, elsőbb a' köz jó. —

KALIFA.

Az, ennélkül, üres szó! —

Elég! igen sok erről, Iba! igen sok.

Jelen vagyon tehát az óra, hogy példád

Mutassa meg, hogy hiv vagy ígéretedhez,
(Nikóza jö.)

Hozzám, 's — Nikózához, ki im! jö búcsuzni!

Harmadik Jelenés.

A' Kalifa, Iba, és Nikóza.

IBA.

Megyek; 's te, oh Nikóza! hosszuvá teszed

Ez útamat: te könnyezel, kedves lányka! —

Hiv, és igaz szeretet ez; hamar könnyez.

NIKÓZA.

Utazz szerencsésen; sokáig ne késsél. —

A' tolvajos uton ne utazzál éjjel.

A' mik Damaszkusban olyan nagy hirűek,

Hozzál baratzkot, gyöngyöt onnan, rózsát, sált,

'S Magadat hamar, rám nézve, a' leg drágábbat.

KALIFA.

Ártatlan, és igaz leányi kívánság!

IBA.

Engedd, hogy érdemeljelek meg tégedet (megcsokolja)—

Ha elébb kardom, életem áldozó,

Akkor édes jutalmam léssz, Nikóza!

(mind el mennek.)

Negyedik Jelenés.

(Szélíma szobája.)

Szélíma és Ufa (jönnek)

UFA.

Él é azon postagalamb, melyet ama
Kis árva gyermekkel, kegyes búcsujárók
Hozának?

SZÉLIMA.

Él; Nikóza, gondviselője.

UFA.

No! Nikóza Kisasszonyoknak oly gondja van most,
A' mely miatt, más gond ehen, szomjan marad.
Hadd! legyen én annya azon galambnak is.

SZÉLIMA.

Annak te léssz, és a' kis árva fiúnak,
Kit a' búcsujárók hozának, dajkája.
Te jobb anyám valál nekem, mint az enyim.

UFA.

Nagyságodat becsülöm én, ki árvákon
Könyörül, miként a' Kalifánknak nagy anyja: —
Nyugossa meg az Isten áldott porait!
Sok lányt adott férjhez, kik áldva könnyezik.
Jól tudja a' Világ, milyen jó asszony volt! —
De attól irtózom, a' mit minap láték. —
Oh! oh! igen sokféle ember van: némely,
Más ember a' szemébe, más a' kezébe,
Más, kívül a' nyelvén, de szívében meg más;
Ha mérges is, mosolyog: egy piros, mérges
Virág. —

A' mit én magam láttam szememmel a' minap ;
Engedje meg Nagyságod e' történetet
Elmondanom ; rövid.

SZÉLIMA.

Mi az ? mond jó Ufa. (le ül.)

UFA.

Oh ! oh ! ilyent ember ne látna bár soha ! —
Láttam, heves délben, olyan anyát, kinek
Nem alhatott tizen egy esztendő fia
Egész éjjel mikor az átkozott aszszony
Megülte a' férjét tulajdon kezével.
De lánczok szoriták kezét, lábát ezért.
Bágdád felé hozák kötözve, és nállam,
Ki a' falun kívül lakom, megállottak —
Éppen mikor a' sárga somfa virágozott —
Egy mozdulására a' láncz tizet zördült ;
Háborodott vérem, mikor látám, hallám.
Felfordított, tenyérrel én hozzá menék
A' fáradott poros rabaszszonynak, 's kezem' —
Mint most is, éppen így ! elédőfém, de nem
Éntem, 's nem is akartam érni kezemmel,
'S így faggatám ; Hát, hát ugyan melyik jobb már ?
Vasat viselni, vagy a' házi szenvedést ?
Bársony divánba ülni, békóban járni ?
Holtig ezért esküdt az aszszony hűséget ?
Hogy, ha talám kevés idővel ifiabb,
Mint férje, már halálosan reá unjon,
És mást olyant szeret, ki férjénél rutabb,
Vagy szebb, magassabb, ifiabb, piatzosabb ?
De nem szabad, vétek, ha szebb, ha ifjabb is.
'S Ha el nem oldhatja a' házosságot, hát
Megölni kell férjét ? kicsiny három fiját
Nem szánja ? Héj ! héj ! ha a' nap aluszik is,
Mikor véghez viszi az ember a' nagy bünt,
De nem alszik akkor is az Isten, és látja,
'S Nem hagyja büntetetlen azt elébb hátrébb.

SZÉLIMA.

És szemrehányásodra ő mit felele ?

UFA.

Ő nem felelt, csak én beszéltem, halgatott,
Nézett irigy tekintetével mérgesen. —
Szembe rút, a' kinek a' keze gyilkos! —
Ha már ilyen anyát megölne a' fija,
Pedig ez is, ah! nagy bűn ezen a' világon!
Nem szánakoznám úgy, a' hogy fiját szántam,
Ki sirva kísérte halálra az annyát —
De nekem sietnem kell galambhoz, gyermekhez.
Rószszabb most, mint régen, az emberi nem,
A' bűn büntetetlen nem marad, nem! nem! (elaprit.)

SZÉLIMA.

Nem éppen ez vala vallyon az én anyám? —
Ah! ha az én anyám is ily aszszony, a' ki
Minekutánna elvetette gyermekit,
Férjét megölte; vagy azon paráznával
Ölette meg, kit ő tilalmasan szeret. —
'S anyai szív nélkül viselt anya nevet, —
Avagy halálra vádol ártatlan férjet,
'S Magának is véres halált szűl fejére!
Ah! félek én, hogy a' titok, borzadás!
'S A' világosság' villámos hasadás! (Szélima el.)

Ötödik Jelenés.

(Damaszkus. Fátima' kertje. Estve.)

Fátima és Irmák (jönnek.)

FÁTIMA.

'S Te hát a' Kalifát személyesen láttad?

IRMÁK.

Láttam, arany övvel ragyogva, kardosan

Lovagolni . népe bámulá félelemmel.
Spion üstökös csillag valék , szerencsés kém.

FÁTIMA.

Igaz é , hogy oly szép termetű , a' mint mondják ;
A' nagy Ur , hatalmas férje lányomnak , vejem ?

IRMÁK.

(az égre mutatva.)

Nézd ! azt a' csillagos dicső kertet amott !
Legfényesebb táblán , olyan ő , mint ama
Kardos , öves csillag , szerelmes orczája ,
Szerelme , méltósága , éltének delén.

FÁTIMA.

Ugy , ugy ! te mindent csillagokhoz hasonlitsz. —
Hát a' Bereniczé-hajú felesége ,
A' felemelt kardú Orionnak , milyen ?
(gúnyolodva.)
Mint a' fijas csillag , Szelima nem olyan ?

IRMÁK.

Olyan leszen , ha úgy szeret , mint a' férje ;
Minden tavaszsa úgy , gyümölcsös ősz leszen.

FÁTIMA.

'S Ibát , a' Kalifánk' barátját is láttad ?

IRMÁK.

Láttam : lovan kísérte ő a' Kalifát.
Bús Regulusz , az ő' szemén , a' komolyság.

FÁTIMA.

(félre.)

Hogy kell mosolyogni , mikor egy dará's

Elöl, a' kínos erőltetés, marás!

(nagyon.)

Kérlek, eredj Mifli után, 's küldjed ide.

(Irmák el.)

Ezen hideg holdal tovább lenni unom. —

Oh! most szeretném látni Szélimát, 's Ibát! —

Oh! félelem, 's öröm: — erősebb, félelmem! —

A' harmadik gyermekem, a' legsullyosb kő. —

Az átkozott gyűrűt az én ravasz dajkám,

Megvallja, hogy titkon tevé gyermekimhez:

„Hogy a' könnyezű Szánakozás mosolyogjon

„A' gyűrűnek, 's legyen nevelni, édes ok.

„Ezek a' dajkámnak tulajdon szavai. —

E' gyűrű árul el elébb hátrébb engem' —

Fontos, kicsiny jelek elárulnak nagy bűnt! —

Ha! édesen csörög az ártatlan forrás!

Eltem, felyül tükör, alol sziklás folyam. —

Né! egy tűzes, kékes poszáju, mérges gyék! —

E' lassu mardosás, az élet' örlése. —

Né! simogatva ül kicsiny halat kigyó! —

A' néma' tó partján. — Mi marja szívemet? —

A' Lelkiesméret, unalmas, hiv barát:

Ő, nem sokat beszél, de mindég igazat.

Egy orvos ez, ki el megy a' bálos, lármás

Paloták alatt, 's az ispotályokba siet.

Keserűn pirongat ő, ha a' betegségnek,

Bolondágnak magunk vagyunk szerző oka. —

Ha, gyenge, orvosunk: betegségünk erőss. —

Egy Városunk' bírása ez, ki csendesen

Lép a' heves indulatok' tanácsába,

A' Bűnök' utzáin, 's piattzin keresztül:

Köszön; de nem mosolyg, kezébe nádpáltza:

A' Büntetés, láncsás követje, szolgálja

Veresbe öltözve utánna lépdegel (villámlik.) —

Munkáit a' setét titoknak, ah! engem'

Keres, ezen villám! —

Későre jö Mifli. — Talám most érkezik.

(Irmák jö.)

Hatodik Jelenés.

Fátima és Irmák.

FÁTIMA.

(félre.)

A' kit kívánunk látni, nyughatatlanul
Tapotva, és kopogva várjuk, de attól,
Elfordulunk, a' kit ununk, ha jelenik. —
(nagyon.)

Mi ujjat és édest hozol, tudós Irmák?

IRMÁK.

Uj, édes orvosság, keserűnél rosszabb —
Itthon Damaszkusban vagyon Iba —

FÁTIMA.

(dobbanva.)

Iba?

A' fiam, Damaszkusban? Miért, mikor jöve?

IRMÁK.

Ugy hallom, a' Kalifa küldötte; de ezt
Jónak találám, meg-tudatni előre,
Hogy Miflit is erről tudósítsad jókor. —
Meszsze, magass hegyek felett, piros villám (villámlik.)
Nagy égi háboru' követje sokszor. —

FÁTIMA.

(félre.)

oh!

Egy nyil hatá a' szívemet! (nagyon.) Jön é Mifli?
(Mifli jö.)

IRMÁK.

Magatokra hagylak addig; a' mig megtudom
Világosan okát, miért jöve Iba? (Irmák el.)

FÁTIMA.

Nó ! Iba fiam megérkezék Damaszkusba !

MIFLI.

Oh ! légy beszédedben okos , ne áruló.
Ne nevezzen ijedett szavad fiut , Ibát.

FÁTIMA.

Sokat beszéltt , sokat Titoknokom , Irmák ,
A' Csillagok' külömböző állásiról ,
'S Következésiről azoknak a' földön.
Tellyesedésbe mégyen a' jövendülés !

MIFLI.

Ártatlanok a' csillagok , reánk nézve ,
'S Egymásnak is , nem mint az emberek , csendes
Szomszédi ők (Irmák jö vissza.)

FÁTIMA.

Ihon jön az elmés Irmák ,

A' Csillagok' , versek' barátja , 's a' miénk !
Mit mondnak a' jelek , a' Sors' követjei ?

IRMÁK.

A' viola-szárnyu , mérges dango
Megcsip , holdvilág-szinü pillangó !
Ha virágirol , a' mézet lopod.
Aktéon ! megmar tulajdon kopód ;
Ha azt véled , hogy Vénus ; Diánna :
Es szerelmed felgerjed utánna. —
A' nappal kék , illatos viola ,
Mellyet ma a' Hajnal megcsókola ,
A' Szerelem' fákjájánál , estve ,

Gyengén pirosló színnel leszsz festve, —
Ha halvány, orczád' holdja: könny' jele.
Veress, homlokod? Ez, harag' szele,
Kedves tárgy, szerelmeseknek, a' hóld —

MIFLI.

A' Poétának is, ki verset föld. —

IRMÁK.

(csufondárosan.)

Hellyes! igen jól van találva, igen jól! —
Egy gyöngyöt talált szeméten a' kakas.
Egyszer király lett, egy szegény fazakas. —
(félre.)

A' szerelem' mézzére, csipősecske só!

FÁTIMA.

(mérgesen.)

Vén bolond!

Viszsza! parancsolom, valóra, dologra!

Mért van Damaszkusban, fijam, mit cselekszik?

IRMÁK.

A' hirtelenkedés' haragja, csipős szél. —
Nem egyéb ok, a' fijadnak, a' mint érthetém,
E' városunkba érkezése, létele,
Hanem régi Helytartónk' letétele.
Az új Basát helyhezteté azon székbe,
A' honnan az eddig való kiesett; de
Sorsáról ő semmit se tud, ki' gyermeke,
Hol a' hazája; nem!

MIFLI.

'S Mi volt hát a' zavar,

A' mely ma este itt esett a' városan?

IRMÁK.

Feltámadás : minthogy a' meggyaláztatott
Basa, hivataljának helyét védelmezvén,
A' várba lévő serget e' végre, kardra,
Új pártütésre feltüzelte ; és Iba
Az ablakon szökött ki a' Várbástyából,
A' Várt kerítő tóba, első álmomból,
'S Előltűzött. —

MIFLI.

És most valyon hová futott ?

IRMÁK.

Lappang talám, a' mig erőre, bosszura
Időt nyerend : hogy itt van ő még, bizonyos. —
És, a' mi több. 's véretleníti az orczát,
A' Városan ezt sugja a' zsuzsarló Hir,
Hogy éppen az Ali' kertjébe úsza ki.
Már, mint ti, 's én tudjuk, a' Vár megett olyan
Közel se épület, se ház más egy sincsen,
A' Templom és a' Vár között, a' ligetben,
Csak az Ali' háza, hol lakik magánosan,
Miolta, Fátima, külön vála tőlled.
'S Minthogy olyan barátja ő a' könyveknek,
Mint én a' csillagoknak, és sokszor láttam,
Az Ali' ablakán világot éjfélkor,
Midőn az ég' firhangji változtak : könnyen
Hihető az, a' mitől mi félhetünk méltán,
Hogy Iba szálláson ma attyánál leszen,
Alinál, ha még lappang Damaszkusban.

FÁTIMA.

Közel,

Közel van a' veszély : lépéseket tegyünk
Előre-vigyázásra. (léltre.) Kár, veszedelem,
Hogy tudja titkunkat e' harmadik tanú !

MIFLI.

(félre Fátimához.)

Félelmedet fedezd ! (nagyon.) Siessünk a' czélra
(mind elmennek.)

H e t e d i k J e l e n é s.

(Damaszkus. Ali' háza. Éjszél: egy gyertya ég
az asztalon, egy kinyitott könyv.)

ALI.

(egyedül.)

Láb kopogást hallék ? Vagy a' magánosnak

Hallása élesebb, egyéb fülekénél ? —

'S Egyedül beszél néha, az olvasás ntán ;

Midőn a' gyenge hang, 's kevés világosság

Hamar éri ablakit szemének, fülének,

Éjszéli csendességbe, hol ég, szél alszik ;

'S A' sárga gyertyának világa sem mozdul ;

Zuhogása halhatóbb a' csörgő kigyónak ;

Szuinyadva álmosan rikolt a' tatéjos :

Csapdossa a' vizet a' harcsa, a' vizek'

Basája, és erőtlenebbeket elnyél,

Mint az, ki érezteti, hogy ő úr,

Kinek szava reggel otromba húr. —

De valyon ki jő most látogatni engemet ? —

Ha Mifli ; vagy biztossa Fátimának — ez.

(píztolyra mutat.)

Köszönést teszen ; ha, a' ki jő, ellenségem !

(Iba, elültözve mint kereskedő, jő.)

IBA.

Bocsánatot kérek, magános ház' ura !

Hogy ily reménytelen' jóvők, ilyen későn.

Világos ablakot keresve, pillangó'

Módjára botlottam, setét tévedésben,

Ide, hol te, házod' holdja, fénylesz egyedül :

Szenvedj ez éjszakán magadnál reggelig.

ALI.

De te ki vagy, ifju?

IBA.

Útas, Bagdád felé.

ALI.

Neved, hazád, atyád, anyád, célod, utas,
Kik, hol vagyon, mi legyen? első kérdésim?

IBA.

Kereskedő Izsák, nevem; hazám, Bagdád;
Atyám, anyám nincs; vagy, ha van, nem ismérem:
A' célom, egy szép, 's jó leányka; de félek,
Hogy, vér, az út, virág helyett, azon célra:
Mert sok lesek, veszélyek állnak útamban;
Most oly szegény, kit a' dühös Haramiák
Pénzemtől, és, kevésbe múlt, éltemtől is!
Megfosztva hagytanak. —

ALI.

Elég! elég, ifju!

Én pártfogód, atyád leszek Damaszkusban,
Hol tégedet, hidd el, nagyobb bátorságba
Nem hozhatott volna a' tévedés, 's a' vak
Történet: én mindég szabad bėjövetelt
Adok magamhoz utazó jövevénynek —
Vagyonom, kijé legyen, fijam, leányom nincs! —
(szünet, szemét tölti.)

IBA.

De volt, talám, ezt mondja elhalgatásod?

ALI.

Voltak. — de néked nem panasz, fijam, hanem
(széket teszen 's leülnek.)
Szék, asztal, ággy adhat az útra új erőt.

IBA.

Atya nem vagy, a' mint ezt elérhetém; hát férj?
Gazdag, de nem familiás Kastélyodban.

ALI.

Csak özvegy, inkább mondhatom, mint boldog férj.
Feleségem — ezt is hogy ne titkoljam el — van,
Egy oly koru aszszony, kinek — ha élne —
(szemét töli.)

Fija, és leánya már nagyok lehetnének —
Es, tégedet szemmel figyelmesen nézve,
Mintegy ilyen koros fijunk lenne, mint te.
Leányom, egy tavasszal, iljabb volt nála. —

IBA.

'S Megholtak ők?

ALI.

Régen! a' hadba' létemben. —

Feleségem őket siratá sok napokig,
Ha lehet hitelt adni az aszszonyi könnynek. —
Vigasztalásom volna nékem, ha tudnám,
Hogy a' halál' kezébe' vagynak, és nem egy
Goromba gazdának, eladva, nem tudva,
Milly érező atyának estek öléből,
Méltatlan állapotba, rabszolgaságba. —
Oh! bár koporsojok, oroszán, vagy tigris,
Kigyó, hal, inkább lenne, mint urok, oly dús,
Kinek ők meleg földöt csinálnak, és mossák
Lábát, vagy ássák kertjeit, 's nem tudhatják,
Hogy él az ő attyok, 's miattak megöszült,
Nem a' magass idő, hanem a' bú alatt! —

IBA.

Hahogy eladta volna önnön gyermekit,
Természetet bántó, kegyetlen, vad anya —

ALI.

Fertéztetett vérű, dühös, boszszuálló,
5

Kora, már hanyatló nyár, de büne, még tavasz:
 Pirosba öltözik, midőn kék illetné;
 Mert vérnek él, nem kék szelidségnek, hitnek,
 Egy buja séríval, ki oly izlésű, hogy
 A' házos élet, néki sőtalan öröm. —
 Ma ára öltözi leánya' idejét,
 Ki hervadoz, mint rab leány, a' mig anyya,
 Meleg hitetlenségbe új virulást hajt:
 Szolgál, ha él, fija, nemén, sorsán alól;
 Szolgál, ha él, leánya; ő szeret, 's őrvend,
 Hogy édes, oly sokáig élni, szeretni! —
 Jóságot, és hivséget, és nem szépséget
 Keress azon lányban, kivel gyűrűt cserélsz.
 Hahogy fiam volnál is, ezt javallanám,
 Tapasztalatlan ifju! mint jó tanácsot. —
 De, ugy! — barátom! sok beszéd erről — te még
 Vacsora előtt vagy nállam, engedj meg nekem;
 A' vacsorás csillagok eltűntek régen,
 (egy legény jö.)

LEGÉNY.

Az étel az asztalon van. (el.)

ALI.

Ha holnap útra indulásod, szándékoz,
 Pénz, jó, legény. minden az útra leszz nállam.
 (Ali és Iba el.)

Nyoltzadik Jelenés.

(Fátima háza.)

Mifli és Fátima (jönnek.)

MIFLI.

(széjjel nézve.)

Ketten vagyunk itt csak magunkra, Fátima?

FÁTIMA.

Miért? titok, kétség szorítja mejjedet.

MIFLI.

Bárcsak titok lehetne az ; de nem titok ,
A' mit , kívülünk , harmadik tud.

FÁTIMA.

(megvetéssel.)

És—ki az ?

MIFLI.

Az , a' kinek tüdője , hold' fogyatéka ,
Köhögése száraz ; nyelve , tűz , boszszuállás. —

FÁTIMA.

Irmák ?

MIFLI.

Miért ilyen szemet , szájat ? — Irmák !
Kit egy időbe kedvelél te is. —

FÁTIMA.

Igen !

Ugy , mint a' tűz a' szürköt , olajat , vizet ;
Ugy , mint a' nyelv az édes orvosságokat.

MIFLI.

Igen kemény , mérész , vigyázatlan valál
Az imént szavadba , vén bolondnak nevezvén.
Nem láttad é , titkon milyen megvetéssel
Nézett reád , és gúnyoló mosolygással ?
De mérge önté sáppadását , 's elnyomá
Sérelmit egy sós versel , éles tréfával ,
'S Azomba sárga szikra pattant szeméből ? —
E' jelenés bennem félelmet ébresztő ! —

FÁTIMA.

Pah ! gyáva félelem !

MIFLI.

Nem ok nélkül való. —

„A' hideg tudóst meg ne bántsd,
 „Ha tudja, mi bűnöd, és gáncsod. —
 „Ne bizd titkodat másra;
 „Se pénzedet káptyásra.”
 Hallottam én I máktól e két pár verset.
 Mivel ő tilalminknak tudója 's titkunknak,
 Bátor; parancsolat, kérelme; már vele,
 Bár nyelni, bosszúság, de jól kell kijönünk,
 A' hamis pénzmivesnek, a' ki onot önt
 Ezüstbe. ha titkónak a' társa, pazér,
 Sokszor fizetni kell a' drága halgatást,

FÁTIMA.

Milyen okos félénk vagy, és erő nincsen
 Vigyázatodba. — En belé zárom titkát,
 Hogy nyelve oly néma legyen, mint a' szive!

MIFLI.

Irmák heven nem kezdi próbáját, célját;
 De végrehajtásába hív, kezdetének,
 'S Fáradhatatlan; félni tölle, van okunk. —

FÁTIMA.

Azon tudóstól, a' ki oly sokáig élt
 Feslett csapongásban? Nem tölletek hallám,
 Bölcs férfiak, hogy a' kik a' csillagokat,
 'S Ártatlan, édes verseket, virágokat
 Szeretik, azokról hiszitek, hogy izlések
 Nemes: magass letkek irigységen, bosszún
 Felyül van; és válogatósak, kényesek
 Szerелеmbе, és ő őmbe. Ugy van é? — Irmák'
 Példája gúnyolja ezen erősítést.
 E' három édes Kellemek' nagy kedvencze,

Érdőn, mezőn nem repdesett é ifjan,
 Silány virágokon, a' hogy most hidegen
 Vadász egen Szüzet, Junót, Vénust, Czérest?
 Szerelme volt akkor, vadász-háló,
 Ő maga, Márs; Vénussa? szolgáló. —
 'S ű állna boszszut rajtam? — Oh! Mifli! Mifli!
 (fejét csaválva.)

MIFLI.

Ő éppen; és azért irigy, hogy feslett volt.
 Heves ifjuságában, ki rendeletlen, az,
 Hideg, kegyetlen, mord, ha vén, 's boszszuálló.—
 Nem gondolom, hogy ű tovább is halgatna.

FÁTIMA.

Én a' te hideg bölcselkedésedet tüzes
 Erővel, és tettel, megyek, ketté mettzem!
 (Fátima el.)

MIFLI.

Micsoda dühös szándéka van ez aszszonynak?
 Mérész erőszakot — tüzes, véres próbát
 Akar; kivágni a' bogos titkot kardal?
 Golyobist magába löni, a' márvány helyett? —
 Megkell előzнем ezt, elébe sietek (más felé el.)

Kilentzedik Jelenés.

Fátima és Irmák
 (szolgáktól hurczoltatva.)

FÁTIMA.

Nem! nem! csalárd! szavad hitelt nem érdemel!
 Nyelved' halálát most magad sirassad el.

IRMÁK.

Mit akarsz az én nyelvemmel, oh! dühös aszszony?

FÁTIMA.

Egy kis tüzet, csipős savára nyelvednek! —
Titkos levélre egy tüzes pecsét jegyet —

IRMÁK.

'S Micsoda okod, jussod van ezt mérészelni,
Igy kényszeríteni, halgatásra így birni?

FÁTIMA.

Kérdésre nincs időd, 's nekem feleletre! —
Fujjátok a' tüzes vasat! — Elég veress?

EGY SZOLGA.

Szemét süssem ki, aszszonyom! mind a' kettőt?
(fúvóval fujja a' vasat.)

IRMÁK.

Hüségés porkoláb! be! jó hóhér lennél!

FÁTIMA.

Kezeit kötözzétek! fogjátok a' fejét!
Nyelvére a' vasat!
Hátra! (hátra nyomja fejét.)
Nyelvét az áruló hazugnak égesd ki

IRMÁK.

A' tiédre kéne láng' lakat,
Hogy ne hazudna többet:
Hir' drága gyöngyeit ne próbálná rágni,
Ártatlanok' becsületét — az a' kigyó!

'S Három kicsiny gyermekidért , kezeidet ,
Dühös ! elégetni. —

FÁTIMA.

Égessétek ! —

(Mifli sebessen jö a' scéna megett
kiálva.)

Fátima ! Fátima. — (künn.) Minő vakmerőség ?
Távozzatok ! szolgák — te is ! te is ; ki ! mind.
(szolgák mind el.)

FÁTIMA.

(csufondárosan.)

Milyen vitézség ez ! milyen győzelem !

IRMÁK.

(Fátimához.)

Bünöd' nyarába', titkaid' skörpióji ,
Kigyói , a' hideg kövek alól , földből ,
Rákos mocsárokból kijönek mejedre ,
'S Természetet sértett kezed' zöld méreggel
Fecskéndezi !
Sirása gyermekidnek ítélet' napig
Kiált az égre !

FÁTIMA.

Ne átkozodj !

MIFLI.

Fátima ! mérsékelj magad'.

FÁTIMA.

Nem ! mig ezen álnok , ravasz meg nem némúl !

MIFLI.

Hogy néma legyen , arra van más mód —

EÁTIMA.

Mi az ?

MIFLI.

Az esküvés.

FÁTIMA.

(Irmákhoz.)

Esküdj az Allah' nevére !

Eggyet se lépel addig innen el. —

MIFLI.

Irmák !

E' kard alá letérdepelve esküdjél :

„ Az Allah' és a' nagy Proféta' könyvére ,
(Irmák mondja utánna.)

FÁTIMA.

Nagyobban szollj !

MIFLI.

„ Igéred , esküszöl , a' Fátima' tettét

„ Ki nem beszéli nyelvem embernek soha.

FÁTIMA.

„ Ki nem beszéli nyelvem , embernek soha !

IRMÁK.

(félre.)

A' szó tehát megtiltatott , az irás nem.

Csak nyelvemen van esküvésem' lakatja.

(nagyön.)

Már hát titölletek szabad vagytok ?

FÁTIMA.

Távozz !
(Irmák el.)

Ketté fűrészeltetlek én , ha nem halgatsz !
Fűrészre , a' jó hirnek , a' rágalmos nyelv. —
Két kezemet össze-veri a' méreg. —
Hah ! keseríti májomat e' féreg.
(mind ketten el.)

Tizedik Jelenés.

(Ali' háza. Hajnal.)

Ali és Iba (jönnek.)

ALI.

Jelen vagyok tehát az útra indulás. —
Kitkán panaszklok én , kevés barátom van ,
Ki szívemet kizárta volna , úgy , mint te ,
Fiatlan atya én , atyátlan fiú te —
Oka , talám ezen atyafias érzés ,
Hogy ily kevés idő alatt bizodalnom
Ugy össze olvasztá sziveddel szívemet ,
Hogy indulásodban , e' meszsi távozás ,
Ez a' meleg búcsú , örökre elválás ,
Sohajtozó fájdalmat éreztet velem ,
S Megnedvesíti szememet utollyára ! —

IBA.

Haj ! egy olyan városból , egy házból , kertből ,
Helyséből , a' hol a' barátság' örömit ,
Vagy egy leánykának legelső szerelmét
Kostoltuk édesen ; hová talám soha
Nem kerülünk vissza : nehéz a' megválás ,
Nem csak barátiunktól , szerelmesinktől ,
De a' virágoktól , öreg gyümölcsfáktól ,
Ha hajolva búcsúznak elöttünk , 's utánunk ;

Söt a' köves hegyektől, és tornyoktól is. —
 Tüvistől, ellenségeinktől, felhőktől. —
 Egyik fa, más fának, virágot, gyümölcsöt
 Nem adhat: egy ember a' más adhatja
 Tudományt, és szavát, barátságát, szívéét.
 Nem, mint ama magass, hideg csillagzatok!
 Csak önmagoknak élve, néznek felettünk. —
 Köszönöm nemes szíved' kinyílt barátságát.
 Embel barát vagy; éltetmet megtartottad.
 Haládatosságomra számot tarts, Ali! —
 Lány érzélem, sok szó, nekem nem szokásom;
 Hazug mosolygást, vagy hideg könnyesedést
 Ajakom, szemem nem ismer, indulat nélkül.
 Egy katonás öszve ütéssel, sarkantyúm;
 Egy kézszorításom; mejemre tett kezem:
 Több érzetet ad, és veszen kölcsönösön,
 Mint a' pazér szokás' hideg, sok csókjai. —
 Többet teszen tüzes kezem, mint a' szívem,
 Akaratom, sokszor, 's nem álhatok ellent.
 Ez gyeugeség. Harmatja, bűnünknek, vérünk.
 Van oly virág, mely tejezik, ha megsértyük;
 Van olyan is, mely egy véres mérget csepeg. —
 Lehetséges szeretni megsértőinket? —
 Késérüt terem, 's édest fa, fű, virág, ember,
 Ugy, mint a' Természet előre kiszabta.

ALI.

Izsák! Izsák! több vagy te, mint kereskedő!
 Tán egy szerencsétlen szerelmes ifjú?
 Más szív, személy, más név van e' köntös alatt,
 Mint a' milyent viselni, titkos okod van.
 Felfedezetlenül miért válsz meg töllem?

IBA.

(zárkozva.)

Bagdádba jobb gazdád, barátod nem leszen,
 Mint én, ha a' történet, út, czéled oda
 Hozánd — Isten veled! Pirul a' Nap' ágya
 (menni akar).

ALI.

Ali barátodat, Izsák! ne felejtsd el —
Fáj az elváló édes együttlételem; —
E' kézszerítés, örök búcsúvétel. (kétfelé el.)
(a' sirhang leesik.)

Negyedik Felvonás.

Első Jelenés.

(Bagdád. a' Palota.)

A' Kalifa és Szélíma (jönnek.)

SZÉLIMÁ.

Az Iba' késedelme, gyöttelelem nekem. —
Mért nem vivéd más által e' munkát véghez,
A' mit Damaszkusban reá bízál?

KALIFA.

Azért,

Hogy nincs nekem, mint ő, olyan bizott hivem.
Várj, egy kevés türelemmel, Edesem!
A' várt öröm, sokáig édesen tartó. —

SZÉLIMA.

'S Mikor megérkezik, sok a' hijja; sokszor
Keserősége is utánna jö közel.

KALIFA.

Közelebb ki van hozzád, Szélíma, nállamnál?
'S Közelebb ki van, mint te, a' boldogsághoz?

SZÉLIMA.

Én ? —

Ha a' magasság, volna boldogság, igaz ;
 Ha a' hozzád való szerelnem, az ; igaz !
 De, oh ! Mámoan ! akár milyen szerencse, fény
 Pompás ragyogvánnyal derüljen körültem :
 Lehet é egész boldog, bizonytalan létem ? —
 Nem tudni, mily csapás, veszély üldözheti
 Szüléimet, ha élnek ők —
 Tömlőtzbbe egy mécs tán, reménnyek' olajja,
 Mely, hogy sokáig pislog, él : büntetések ? —
 Rabság talám ; vagy egy fukar Basának pénz'
 Szomja, vagyonjokért, ha gazdagok voltak,
 Ölé meg őket ?
 Szánakozó kezek ragadták ki, talám
 Haramiák' véres kezéből ? És most, most,
 Midőn a' Sors engem' egy sásózott kunyhó'
 Homályiból, aranyba, bársonyba emelt,
 Anyám talám éhezik, és miattam sir ! — (könnyez.)

KALIFA.

A' nyughatatlan szív miket nem sejdítez ! —

SZÉLIMA.

Atyám talám követ taszít torgonczával ?
 'S Több könnye hull kövekre, mint azon kövek,
 Mellyeket ő, maga előtt rak és mozgat —
 (nevekedő indulattal.)
 Mellyekből egy kevély Tirann rakat Várat,
 Hogy a' Hatalom győzzön, ne Törvény, Igasság !
 Hogy az Óriás, olyan nemes Hérost öljön —
 Mint egy tejér sasat ül egy kegyetlen Griff —
 Ki vérrel őrzi, vérivel szerzett földjét ;
 Midőn a' vad, erüszakos, de hatalmas,
 Kövek közé zárja hatalmát, félelmét ;
 Hogy meg ne győzhesse a' Vétket a' Virtus,
 A' mely, nád alatt, egy Ufa' képében
 Többszer lakik, mint Fátima' szívében,

Bár, mint én, ez is egy Kalifáné vala
 És éppen a' Proféta' híres szép lánya! —
 Szánakozás, szemérem, egy ifjában
 Szokszor több van, mint egy szép Ajedzában!!

KALIFA.

Mi az? Muhamed' feleségét bántod é? —
 Magadon kívül ragad, Szélima, érzésed,
 Szükségtelen kétséged, és aggodalmod,
 Midőn anyád (mert egy eset ez is lehet)
 Tán oly személy, a' mily elég van, a' ki csak
 Örömet szeret kostolni, édes terhet nem,
 Nevelést kerül 's kölcséget és elhervadást,
 Szépsége hogy légyen sokáig uj, édes.
 Ennyi sohajtozást, ha ilyen, érdemel?

SZÉLIMA.

Hah! úgy erősebb még tudás' kívánsom! —
 Megfontolám én már azon esetet is. —
 Úgy egy nemes boszszú leszárasztja könnyem'. —

KALIFA.

Ha, a' mit hiszek magam is, egy idő oltá,
 Ha az gyanúd, hogy tán Damaszkus a' hazád,
 Világosítást hozhat erről is Iba.
 Ma várom ötöt—(trombita szó hallatik a' scéna megett)

SZÉLIMA.

(fut az ablakhoz.) Iba jön, Iba! Iba!

Második Jelenés.

A' Kalifa, Szélima és Iba (jő.)

SZÉLIMA.

Oh! kedves Iba! nyughatatlanul vártam
 Megérkezésedet. (megcsókolja)

KALIFA.

Mindég igen későn jön az, a' kit várunk,
Es látni kívánunk. Be van é állítva
Uj hivataljába Damaszkusi szolgám?
'S hát, lárma nem történt az uj változással?

IBA.

Véghez vivém, Uram, veszélyes tisztemet,
Bár életem, végéhez oly közel vala,
Hogy alig lelék egy ablakot, kingordni
A' Pártosok' leséből éjjel a' Várhol.

SZÉLIMA.

Mi az? mi történt?

KALIFA.

Támadás, ujjabban is?

IBA.

Az előbbi Helytartó, ki elfutott, mihelyt
Közelgetésemről fülébe ment a' hír,
Bosszus dühösségben, alattomban akart,
Részére hajlott összeesküdt csoporttal,
Engem' az el-ő éjjel, uj Helytartódnak
Béiktatása' végrehajtása után,
Szállásoman szobámba állorczássival
Megöletni; kik reám rohantak éjfélkór.
Én az ablakon szökém a' Várhol a' tóba.
Karaváni öltözetbe öltözém töstént.
Menedékem, egy emberbarát' háza vala,
Titokba tartván nevemet, személyemet.
Imigy kerülhetém-ki a' halál' törét.

SZÉLIMA.

'S Ki volt azon nemes barátod?

IBA.

Egy kinyilt

Indulatú, komoly, szerencsétlen ember. —

KALIFA.

A' zavar, a' lázzadás. —

IBA.

Megszűnt azon éjjel? —

KALIFA.

Környületesebben beszéld el oda henn.
Jertek! ti kedvesim, magunkat elvonni
Ezen orába, hogy magánosságunkban
Örömket, és beszédeinket a' lármák,
Az emberek' makacs pártoskodásai;
A' véres ujságok, virágos mezőkről;
Békós rabok' zörgési, rossz tekinteti;
Szomorú aláírási véres halálnak,
Ne zavarja; kérelem; panasz ne könnyezzen. —
(. Ali jő lánczon kísértetve
katonáktól.)

Micsoda rabot hoztok megint? — Te! Szélimát
Kisérd. Iba, míg kikérdem e' rabot.
(. Szelima, és Iba el.)

Micsoda gonosz, rab ez, melyik helységemből?
Egy kísérő.

Uram! Damaszkusból, egy áruló gonosz
Felsőged ellen vétkezett pártoskodó,
Részes a' támadásba, melynek közelébb
Lecsendesítésére küldte felsőged.
Bár elszökött volt és előltőzött, de nem
Elég fedél a' rosznak a' hamis ruha,
Mely rajta van most is a' sárga rókának.
Megfogtuk őt, a' fők közül egyik; ide
Kisélni új Basánk parancsolá. —

ALI.

Ördög!

Pénzért hazudsz! —

K i s é r ő.

Nyomába jöttünkvéle a' Kapitánynak,
A' kit előttünk jöni hallánk az útban. —

KALIFA.

(. Aliböz .)

Neved?

ALI.

Ali, Uram!

KALIFA.

Ali? ismérlek már.

(. a' kísérökhöz .)

Az éjszakán vason legyen: holnap fejét
Viszitek Damaszkusba. —

ALI.

Uram! méltatlanul;

Az égre eszközöm, hogy ártatlan vagyok.

KALIFA.

Vigyétek a' tümlüczbe holnap reggelig!

(. a' Kalifa el .)

(. Alit más uton viszik .)

Harmadik Jelenés.

(. Iba' szobája, este .)

IBA (. egyedül .)

A' Kalifa' haragja, első forrásban,

Ezen rabot kínos halálra ítélé. —

Sorsát, nevét se volt idő megkérdezniem. —

Kihalgatom, minekelőtte meghalna. —

Ártatlanul megölni — hogy ha ártatlan —

Irtozatos, kegyetlen ítélet — Sokszor

Temetteel, a' Vétek, e' dühös aszszony,

Kevély Szabadságunk' leánya, a' Virtust,

Önnön leány — testvérét. —

Sokszor sohajtosz, sirsz, nemes Ártatlanság!

Ezen bolond, erkölcstelen aszszony miatt!

Mert, mint a' szajhábol, kerittőnévé lett
Ránczos banya, 's az én mosolygó Nikózám;
Köszvény, sümölcs, klárizs, mosolygás, rubintgyöngy;
Mint a' virágház' és a' kriptá szag között:
Olyan külömböző szokás, természet van;
E' két leányában azon egy anyának! —
Megelégedés, Öröm, Szemérem, Szorgalom:
Unokáji, és leányi a' szép Virtusnak. —
De, a' beteg Vétek, a' Természet' rabja,
Élő halálban; hideg ágya, koporsó,
Melyből ezen sohajtozás, vád, panasz nyög:
„Tövismátrázt leve, a' bordély' rózsá ágy!
„Beteg rab aszszony, a' Szabadság' leánya. —
Hihető, ezen fogoly, ártatlan, és talám
Atya is? —szemét nem zárta bé, földre nézve;
Nincs árulás, vétek alatta, tán, melyért
A' gyilkos, és parázna szem bétevédik,
Mint a' Pokol' kapuja, a' melynek sarka
Csikorog, haragszik, ha kinyitja a' szélvész;
Mint egy halálos rab' lelkiemérete,
Ha kiásta vétkei, a' sirásó Idő! —

(. Alit hozzák lánczon.)

(. félre.)

E' szolgál' küntös nem Emirt, urat fedez?

(. nagyon, a' katonákhoz.)

Künn várakozzatok parancsolatomra!

(. a' katonák el.)

(. Alihoz.)

Nó? Rövid időt adott neked, pártoskodó!

Nagy Urunk, a' megbánásra, és készületre. —

Az ő' haragja, láng, reádnézve; én, szél!

ALI.

Az ártatlan könnyes szemek' folyamatja
Lecsendesítheti, 's megoltja mind kettőt. —

IBA.

Megégetendő házodat félted, gonosz,

Melyben a' pártos lélek , ördög' fíja , él ?
De a' melyre holnap varjak , és sasak szálnak !

ALI.

Ha a' harang megrendül éjjel , ijedve
Elébb magunk' házát tekintjük , nem ég é ?
Égess , üless meg engemet , csak halgass ki.
Ellenkezik a' szent Korán' 's a' természet' ,
'S a' lelkiismeret' parancsolatival
Valakit kihallgatatlanul megöletni.
Méltatlanul visel kezem , lábom lánczot.

IBA.

Monjad , ha ártatlan vagy , ügyedet ; hia nem ,
Ha hazudsz , a' nyelvedet elébb kimetzetem ,
És lassu égetés után , léssz hamuvá ! (.leül.)

ALI.

Oh ! egy szerencsétlen atyának szívébe
Tört vernek éles szavaid , kemény ifju ! — (.könnyez.)
Nem vagy te még atya — atyád él é neked ?

IBA.

Ne kérdezzed ! mondjad , ha van , mentségedet !

ALI.

Parázna hitszegés , irigység , rágalom ,
Ásnak , Uram , régolta életem alá ,
Mig most ezen hálóba is kerítének.
Három gonosz kohola ellenem fortélyt :
Egy házomat rontó lator férfi , egyik ;
A' másik , egy csillagjelekből hazudó ,
Kibűninek okát nem önnön szívében ,
Mint legközelebb , 's igaz forrásában ;
Keresi , hanem felette meszsze , csillagban ;
'S Ha ő hazug ravasz tanácsadó , boszszus ,

Azt mondja : Csillagok' hibája ; nem övé.
 A' harmadik a' bünök' annya , egy aszszony ,
 Feleségem. — Ez ! ez éppen oly sértő érzés ,
 Mint ha a' sziv , a' föbe üntött vérével
 Felkelne , azt megölni , hogy nem akarja
 Mindenkor azt az ész , a' mit a' vér kíván. —
 Eladta ez , megölte é ? vagy kitette
 Ön gyermekit , egy lányomat , két fiamat !
 Nem tudhatom , melyik eset igaz ; elég ,
 Hogy eltemette életemnek örömit ! —
 Most , hogy külföldben nem lehet töllem szabad ,
 Ártatlanul , hogy latra férje lehessen ,
 Örökös fit is azon szerelméből várván ,
 Mint pártosok' részessit ; engem' elvádolt ,
 Engem' , kinek a' pártütésbe részem nincs. —

IBA.

De volt nekem részem , "következésiben ! —
 Kevésbe mult , hogy áldozatja nem levék :
 Egy joltevő Emir , kinek köszönöm ezt ,
 Kinél egy éjszakán Damaszkba lappangék ,
 Pénzel segíte fel 's lovakkal , szolgálkkal ,
 Mig a' zavarbol , ismeretlen' kiusztam.

(.Ali figyelmesen nézi Ibát.)

Egy uj találkozásra lészek figyelmes ;
 Ohajtanám háládatosságom' díját
 Nemes barátomnak viszontagolhatni :
 Valóba , egy édes adosságom lenne.
 Lefizetve akkor. —

ALI.

Ah ! nemes barátom ! ezt

Soha sem leszen szebb , és szerencsésebb órád ,
 Mint ez , megadni most halálos rabodnak. (. megöleli.)

IBA,

Mi ez ? (. felugrik .)

ALI.

Azon barátod én vagyok , Ali.

IBA.

Ali ? Te vagy é , barátom ! édes joltévőm !

(. megöleli .)

Emlékezel Izsák kereskedőre még ?

Mely öltözet , és név alatt én lappangék. —

Hé ! héh ! örülök !

(. két örüllő jó .)

Oldjátok le e' lánczokat !

(. örülök el .)

ALI.

Oh ! ennyi félelem után

Édes öröm repes bennem !

IBA.

De hogy nem ismerélek én elébb is meg ?

ALI.

Más öltözet fedett , mint téged' , engem' is ,

Midőn Damaszkusban találkozáink ketten. —

Te hát az Udvarban ki vagy valósággal ?

IBA.

Udvari Testőrzők' Kapitánya , Iba.

ALI.

Iba ? —

IBA.

Könnyes szünet. ? — Mi ez ? — Nevem okozza ezt ?

ALI.

Éppen ez a' neve egyik fiamnak is,
Ha él; szemem megnedvesült értte sokszor —
Nem is tudok mást én ezen neven, senkit.

IBA.

Hogy — hogy?
Volt é ilyen nevű fíjad, mint én — Iba?

ALI.

Volt! a' bár az emlékezete
Órökre alunna; hagyjuk
Alunni a' lefolyt időt;
Elsíratott két fiamat,
'S Egyetlenegy leányomat!

IBA.

Hát gyermekid hármon voltak?
Damaszkusban nekem te csak kettőt mondtál.

ALI.

Igen! a' két nagyobb, a' kik régebben
Elvesztek.

IBA.

És nincsenek több gyermekid most?

ALI.

Nincsenek.

IBA.

Különös eset lehet az, a' mi megfosztott
'Töllek', hogy rollok ily sok érzéssel beszélsz?

ALI.

Halálokon magam jelen nem lehettem
A' két idősebbnek, egy támadás miatt;

Mert éppen akkor az Aleppoi Bégnek
Pártoskodásában, ki a' szokott adót
Nem akarta bé adni Damaszkusba, reám
Bizta a' Helytartónk felvételét annak.
Es vissza tértemkor nem voltak többé
Iba és Szélíma, kicsiny fiam, 's lányom.
(Szélíma jö.)

Negyedik Jelenés.

Iba. Ali és Szélíma

IBA.

Szélíma volt neve azon leányodnak?

SZÉLÍMA.

Iba! mit beszélsz ilyen sokat ezen rabbal?
A' Kalifa vár, és haragszik, hogy késel
(Ali térdre esik.)

(Alihoz.)

Keljfel! — tehát békótlanul lenned szabad?

IBA.

Ártatlan, és barátom, e' rabunk, Ali.
(Alihoz.)

Iba volt tehát fiam; Szélíma, leányod?

ALI.

Ugy van! (figyelmesen nézi Ibát.) De mért kérded
ilyen figyelemmel
Az elveszett gyűrűmről is, gyémánt' betűs
Neveik, a' melyek arra felmetzve voltak,
Már könnyeim miatt, leázhattak volna;
De nem szívemről kedves emlékezetek! —

SZÉLIMA.

(. Alit nézve , veszi ki ujjából a' gyűrűt .)
És most megismernéd a' gyűrűdet ? (. oda adja .)

ALI.

Ez az !

SZÉLIMA.

Ismerd meg oh ! Atyám ! atyám ! lányodat is.
(nyakába borul.)

IBA.

Ali , te barátom ! ah ! atyám is vagy nekem ! —
(megöleli.)
Rab , joltevőm , atyám , a' Kalifa' ipja !

ALI.

Éltek tehát , kedves leányom , és fiam ! —
Mint rázza a' meleg öröm tagjaimat !
Oh ! könnyeim megédesülve hullanak —
(felemelt kezekkel.)
Hatalmas Allah ! oh ! igen sok öröm ez ,
Annyi keserveim , 's félelmeim után :
Hálát adok , hogy gyermekim' megtartottad ;
Sohajtásom' vólt már csupán , reményem nem
Érettetek , elsiratott kedvesseim !

IBA.

Ez ujjanon felfedezett örömünkből
Részt legelőbb vegyen urunk , a' Kalifa.

SZÉLIMA.

Sok kétségünk , sok sohajtozásunk
Után , be édes e' találkozásunk !
(mind elmennek.)

Ötödik Jelenés.

(Bagdád a' Palota.)

U f a egyedül)

Mikor édes attyát megtalálta Nagysága,
 Oh! oh! ugyan, egy állatért, egy galambért
 Tünödni, gyengeség, leányi gyengeség!
 Pedig már nem leány a' Kalifáné is,
 Ha nem volna is több, egy nap 's éjjele,
 Hogy a' tüzes, szép Kalifa van vele. —
 Nem elég szegény özvegyek és árvák vagynak?
 Hát mennyi égett aszszonyok 'sákkal jának?
 Kiknek ezt mondja viseltes levelek:
 Házunknak csak irgalmas ég, fedelek! —
 Kegyesebb dolog ezeknek adni eledelt. —
 Szó fon magának a' virág, 's a' jó leány.
 Eleget arat a' vad galamb, 's a' gerlitze
 A' mi kalongyáinkról, és árpáinkról. —
 Palotába mért lakjon a' kánári, mókus?
 Nem, drága nádméz: — mogyoró, dió; kókus
 Dió, eper, fűmagva kell ugyan nekik:
 Zöld palotáikban, az énekes erdőn
 Magok keressenek magoknak eledelt. —
 Sokat enni, és sokat alunni, szegénység.
 Elesett beteg méhből a' hangya mézet szív;
 Beteg szerelmestől arannyat a' bőrbély;
 De jól esik! mérges virágra mért szállott?
 Hereméh, édes halált keresni magának. —
 Udvarban, ha sok az asztag, kalangya,
 Annyi az evő cseléd, mint a' hangya. —
 Magok is, mint a' harcsa, annyit esznek,
 Tellyes hasuk, 's üress erszényük lesznek!
 (Szélíma, Nikóza és Iba jönnek.)

SZÉLÍMA. (Nikózához.)

Azon kicsiny árvával, a' kit én tartok.
 Hozták ezen galambot, és párja nélkül;

Talám azért hagyott el engemet, hogy hiv
Párját keresni ment.

NIKÓZA.

De két pelyhes fija

Itthon vagyon; ezért, reméllem, vissza jő. —

UFA. (félre.)

Ha nem ragadja el az útjában egy ölyv. —
Mint várják; pedig nem hoz oly ujságot,
Mint a' mely Noénak hozott zöld ágot,
Mikor szomorán nézett ablakából,
Mig szivárvány hívta ki a' Bárkából.

SZÉLIMA.

Elé jő; jobb annya azoknak ő, hiszem,
Mint a' mi anyánk volt, ugy é, Iba, hozzánk? —

IBA.

És, mint azon fiúnak annya, kit hozzád
Könyörülő szegény bucsujáró hozott.

SZÉLIMA.

Aluszik é most, Ufa, kis nevendékünk?

UFA.

Eddig talám felkült; — viszem ki a' kertbe.
Aluvása, és sirás után, ha felveszem,
Az én mosolygásomra, nyelve ugy lalog,
Mint a' madár eső után a' napfénynek.
Dajkának játék is, kötelessége;
Csak a' gyermek, legyen gyönyörűsége.
Szemei ne légyenek örökké, ablakok,
Meglátni mindent; se kapuk, a' fülei,
A' mellyeken ki 's bé megyen, jő zsuzsar hír,
Éőtlan, üress beszéd, hazugság, rágalom,

Beszéde , és nyelve , legyen sima halpénz ,
 Nema pedig éles , mint a' hal' fűrésze ;
 Ajaka , porcellán , nádmézes csésze. —
 A' Nevelő ne légyen mérges , daczos ,
 Se szerelmes , se igen piatzos. —
 Vas keze van , kö szive a' rosz anyának ,
 Ki gyermekét , édes kicsinnyét elveti ;
 Alábbvaló az , mint a' holló , kánya ,
 A' ki téged' , szép fijucska , elhánya. —
 Oh ! mint a' gombos tőbe él a' pillangó ,
 Vagy is , a' pillangóba' hoszszu gombos tő :
 Ugy nem vagyok szabad , se nem távozhatom
 A' repdeső gyermektől én egy felé is. —
 Unom , a' ki oly tunya , mint az ürge ;
 Legyen a' dajka , mint a' méh , oly fürge !
 (Ufa aprítva el.)

NIKÓZA.

Milyen eleven , pergő , beszéde , lépése !
 (egy Udvari jő.)

UDVARI (Szélimához.)

Felségteket kívánja édes attyok , és
 A' Kalifa Urunk , a' kerti Áltánra. (el;)

SZÉLÍMA.

Hanyatlik a' forró meleg ; ez az óra ,
 Melyben az áltánon szokott ő mulatni
 (mind elmennek.)

Hatodik Jelenés.

(Egy erdő , nem messze Bagdádtól. Holdvilág.)

IRMÁK. (egyedül , egy fa alatt , kezében
 egy galamb.)

Te szelid galamb ! be jó , hogy elfoghatalak ! —

Szükségem egy emberre is nincs most, csak rád.
 Már most hamar véghez megyen feltett célom,
 Az esküvésnek megszegése nélkül is. —
 Az esküvés, egy szent szívérvány, Istennek
 Zászlója: én ahoz erőss, hiv maradok!
 Bár kényszerítve esküvém, meg nem szegem. —
 Nem! — Mint a' lángleheletű sarkány, arany
 Bárányt; oroszlányt vas kalitzka' rostélya;
 Szent mécszet a' templomba' őrző halvány Szüz:
 Szent esküvésemnek pecsétje, kárpítja
 Ugy zárja nyelvemet: — kezem szabad irni. —
 Becsületem' sérelme, méjj, keserű seb;
 Ezért nem engedek meg én soha, soha!
 A' ki a' titkos bünt kimondja, áruló? —

Nem mondom embernek a' Fátima' titkát,
 Csak néked, oh! piros szemű galamb, kötöm
 Szárnyad alá ezen írást, (. köt egy levelet.)
 Melyet szurok, viasz fedez — (. széjjel néz.)
 Ki lát engem? A' Hold.
 A' ki jól köt, jól old.
 Látom jelét a' lábodon,
 És szárnyadon, hogy házi vagy. —
 Titkos, sebess postát talál
 Szerelem, elmés Szükség, Fortély. —
 Jer! szabadobb helyreviszlek,
 Ott útra haza eresztlek. (. elereszti a' galambot a'.
 (. Scéna megett.))

Repüly! repüly! akár hová,
 Akár ki olvasándja el
 Levelemet, repül a' Hir. (. vissza jöve.)
 És én elértem célomat: —
 A' mindég ujságot hordozó Hir,
 A' galambnál is gyorsabb kurir.
 Ily kurirra van szükségem. —
 Bizonytalan? oda megyen,
 A' hová akarja a' Végzés.
 Ember' kezébe, egy galamb, és az ember,
 A' Sors' kezébe, eszköz egy felsőbb célra. —
 A' gonoszok vétkezni meg nem szűnnek
 De véré, híré az eltítkolt bűnnek,

Bár a' bűnös alig hiszi,
Még a' madár is elviszi. —

Már most velem nincs senki itt tanácskozni. —

Mi lesz következése, e' követségnek?

Csendes okosságunk, nem a' dühös harag,

Kerithet hálóba titkos gonosságot. —

Egy hold, okosságom: ez orkánt; az orkán

Mit háborít? Tengert! Miért? Hogy a' vétket

Lemossa Fátima' kezéről, szívéről. —

De ki leszen, az orkán? Iba, onnön fíja. —

Letöri ez a' cserfát, hahogy a' nap se' tud

Mosolyogni ki abból nemes gyümölcsüket. —

Tigrisbe hányni: ön' gyümölcsseit uszni?

'S Csak büne' kányájának adni szállást; nem

Önnön galambjinak? Cserfa' kezek, kü szív! —

Jobbitni Fátimát száz Korán se tudna! —

Leszsz' oly idő, hogy a' galamb Hárpiát győz. —

Látja az Idő, ha a' bűnt elásod;

Előbb hátrébb elér véres csapásod. —

Fujjatok! bús muzsikát, rezgő szelek!

Én, Ekhó, néktek többé nem felelek;

Mert engemet, ki részemet jól játszodám,

Nem lát se Bagdád, se Damaszkus'soha is!

(, elmégyen.)

(: a' Firhang leesik.)

Ö t ö d i k F e l v o n á s

Első Jelenés.

(. Bagdád, a' Kalifáné' szobája.)

Szélíma és Nikóza (. divánon ülnek.)

(. egy legény jö, a' galambal kezében.)

LEGÉNY.

Kegyelmes Aszszonyom! galambod eléjött,

Levelet is hozott a' bal szárnya alatt.
(. a' galambot Szélimának adja.)
Eredj! lbát küldjed ide (a' legény el)

NIKÓZA.

Levelet hozott? Ki küldi
Valyon fezen levélkét?

SZÉLIMA

Oh! jó anya', kis özvegy!
El nem hagyod te, kised
Árvádat, reméltem.
Hát férjed elveszett é?
Nem hagyna el, ha tudná,
Hol élsz te?; de vadász, vagy
Egy ölyv megölte őtet
Vagy buba nyögdel érted!

(Iba jö)

Nem tudva, hogy te szolgálsz
Bagdádba, Kalifánét.
Hol a' levél? (kibontja a' levelet)
Valami szerelmes ifju, vagy léány, édes
Titkát viaszsozó ezen levélkébe.
(Nikozára 's Ibára néz
Egy szép Nikóza ír, egy hiv Ibájához. —

NIKÓZA.

Nó! csak?—vagy, egy Mámonn a' szép Szélimához!

SZÉLIMA.

Mert a' szerelmes vér ilyen sebess postát
Talál, hogy azt közölje, mily édes beteg!
'S mily meszsze van az, a' kihez sohajt a' szív! —
Fogjad, Nikóza (oda adja a' galambot,) Iba! olvassad,
mit ír? —
Halljuk, hogy ígér, 's kér az édes szerelmes? —

IBA. (olvas.)

- „ Akárki megtalálja e' fontos irást,
 „ Sietve Bagdádba vitesse, vagy vigye,
 „ A' Kalifánénak, a' szép Szélimának —

NIKÓZA.

Hallod, Szélíma, hogy neked szoll a' levél?

IBA. (olvas.)

- „ Adassék ez, akár Iba' testvérénék.
 „ Ez édeseggyeket, az annyok, Fátima,
 „ Buja, gonosz aszszony, kitette csolnakba,
 „ Még csecsemő kórban, a' Tigris' vizére. —
 Hah! egy hiéna ezt, se tigris nem tenné!
 (olvas.)

- „ Hogy szive, és kincse lehessen Miflijé,
 „ Maradékot e' parázna férfitől várván.
 „ Alit, nemes férjét, hamissan vádolá,
 „ Mint pártütőt, hogy megölesse Kalifánk. —

SZÉLÍMA.

'S Atyám, halálához milyen közel vala!

NIKÓZA.

Irtozatos, nem édes, e' levél titka (el.)

IBA. (olvas.)

- „ Mert bokrosabb vétkeknek annya nincs semmi,
 „ És nem vakithatja az elmét semmi is,
 „ Mint a' szerelmes vér, nagyobb bolondsággal,
 „ Hahogy azon vér, egy gonosz szivben forog. —
 „ Első gonoszságát, ahhoz hasonlóval,
 „ A' boszszutól félván, fedezni akará;
 „ Így harmadik kis gyermekét is kitette.
 „ Ez a' fiú is a' Kalifánénál van,
 „ A' büntető végzés' esudálatos utján. —

SZÉLIMA.

'S Ez az árva is tehát a' testvérünk nekünk?

IBA (olvas).

„ Ez is Szélimának, 's Ibának testvére.

„ Ilyen anyát boszszulni, Iba, ne késsél! —
Nem késedelmezek!

SZÉLIMA

Aláírás?

IBA.

Nincsen!

Rettenetes levél, valyon ki írta ezt?

Mint egy Proféta, vagy az Eg maga, úgy int. —
Fátima! Fátima! irtózatoss anyám!

(Iba el).

SZÉLIMA.

Korts örököszt kíván Fátima magának?

Kinek leányának pirulok mondatni. —

A' fattyu nálla kedvesebb a' fiaknál! —

Igy pásztor ültözetbe él sok Émirfi;

Klastromba kisaszszony, cserélt nevezettel. —

Hát nékem ezt vesse szememre az irigy:

„ Fátima! lánya, e' szerencse leánya! —

Keserü gyalázat, keserü! keserü!

(sebessen el).

Második Jelenés.

(ugyanott. a' Palota).

A' Kalifa és Ali (mint Emir, jőnek.)

KALIFA.

Jól mondod! egy kétséges időbe' vádolt
Feleséged, a' midőn az ártatlan, 's jó is

Olyan gyanúba jö, hogy áldozatja leszsz
Könnyen hazug hírnek, hamis rágalomnak.
De, hogy szerencsésen kibomla a' titok;
'S Mind megtaláltad elveszett gyermekidet,
A' kiknek atyává a' végzés engem' tett,
Mig ők, reád nézve halottaid voltak;
'S A' félelemből ily öröm, remény derült,
Söt már az én házon-mal a' tiéd, Emir!
Ily öszve köttetésbe jött, hogy én neked
Vejeid vagyok: édes öröm, mind ez nekem. —

ALI.

Uram vagy, oh! Kelet' dicső fejedelme!
Isten' követjének, a' Nagy Profétának
Következője, és rokonja, Kalifa!

KALIFA.

Uj fordulás következik már házodban.
Vétkezni több szabad időt, helyet ne adj
Azon puha férfinak, álnok aszszonyynak.

ALI.

Kegyelmes intésed, parancsolat nekem. —

KALIFA.

Nem! nem! figyelmességre egy tanácsadás. —
Tovább! — Fijadra is figyelmem, gondom van.
Iba, egy derék, hűséges ifju, 's barátom. —

ALI.

Jobbágyod, és szolgád, Uram! fiam, 's magam! —

KALIFA.

Szebb jutalom nem vár, ez uttal, Ibúra,
Mint az Aleppoi üress Helytartóság.

Ez az övő. Innen, mihelyt Damaszkusban
Nyílás esik, oda Ibát teszem által.
Mint egy kis, egy másod Kalifa, úgy él ott. —

ALI.

E' jútálom az érdemet felyül mulja (méjj hajtással).

KALIFA.

És, hogy Szelimádért adós ne maradjak,
Éppen a' mit kíván fjadnak szíve is,
Első szerelmében, Nikóza, Ibáé.
Szebb szemü szerencse fjadra nézhet é?
Felér egy Tartományt, egy szép 's jó feleség!
Hogy éppen Iba szakaszsa, e' rózsza
Maga is ezt megérdemli, Nikóza.
Szép, ifju, jó, gazdag, okos, nagy nemü,
'S A' mit úgy dicsérnek, gyönyörü szemü!
Most festődik arczán első szerelme,
Melyért beteg az ifjak' égedelme!

ALI.

Ennyi szép tulajdon, sok egy leányban. —

KALIFA.

'S Ezt így együtt kiben találjuk? 's hányban?
(Nikóza jö).

Brávó! 's éppen itt vagy, Nikóza! a' leányt,
És völegényt, ha szépek, a' lakadalom
Előtt, 's után sok szemek édesen nézik;
'S Magok is, ezt tudván, szemünknek tükrei,
Rövid, gyakör, ugrós jelenéseikben. —
Iba mit csinál? Meleg pirosság, nézése?

NIKÓZA.

Komorkodik! Én nem tudom, mi emeli!
Mejét olyan gyakran?

KALIFA.

Az ! a' minek , fogház ,
A' Vőlegénynek záros mejje : szerelem! —

NIKÓZA.

Kiváнатot , helyet cserél , mint a' gyermek —

KALIFA.

Minden szerelmes , nyughatatlan , rossz gyermek !
Sok baj vagyon vele , sokak kívánsági ;
A' kielégítés , ok új kérelemre ;
Későre alszik el ; hamar felébred ez.

NIKÓZA.

Hosszszuk , sohajtási , lépései nagyok !

KALIFA.

Igen ! a' hosszszu útnak édes végére
Szeretne lépni , óriási lépéssel !

NIKÓZA.

Valami nagy szándék , titok van a' szivén. —

KALIFA.

Melyet neked felfedezénd nem sokára.

NIKÓZA.

Vagy tán , forró , beteg ? Én orvosért küldök. —

KALIFA.

Pah ! szívorvost küld az , maga helyett , téged ? —
Te nem sohajtozol , ha ő jelen nincsen ?
Most énekelsz ; újra megint sohajtozol.
Mi ez , Nikóza ? Felelet ? — Édes betegség ! —
Ablakba , tükörbe , mejed' rózsájában ,

Szíved' szobájában, virágid' ágyában
Kit keresek sétálva? Felelet? — Ibát!

NIKÓZA.

Felelet, az orvosért sietve elküldök (elevenen el).

ALI.

Az ártatlan szép lány be! kedves teremtés!

KALIFA.

Friss levegőjű, zöld kerületű, bástyás
Kastélyom, a' 'Tigris' kies partján, Ali!
Leszsz a' kiválasztott helyünk, Nikózának
Ibának, és nekünk, ezen öröm' napra,
Bagdád heves Várából, egybe jövésre. —
A' hosszas készület, nekik unalom;
Pompáson tartódjon a' lakadalom!

(A' Kalifa és Ali el).

Harmadik Jelenés.

(ugyanott. Szélíma' szobája.)
Szélíma és Nikóza (jönnek).

SZÉLIMA.

'S Te nem úgy gondolkozol, nem úgy érzel, mint én?
Ön' nememen felyül emelt a' sors engem',
Mellyen alól akart anyám súllyeszteni.
Sorsomhoz illetlen, vagy nemtelen férjhez
A' kényszerítésnek hideg láncza nem köt;
Söt oly magass, bölcsöm felett, arany székem,
Mint egy kicsiny virág felett, a' déli nap.

NIKÓZA.

A' Nap, mikor delen van, akkor legkissebb. ♡
Kissebb a' nagyság is, mihelyt kevély, gögös. —

SZÉLIMA.

Kelet' fő aszszonya, Kalifáné lenni,
Fényesb szerencsére leány ennél vágyhat?
Az árvaság' könnye, rubint, és gyöngy leve
Reám nézve. —
Nyakam' mejem' kövével, és gyémánytjival
Vehetne Országot magának az, a' ki
Kenyerét eljártzodá' s arany koronáját.
Boszszum', anyám' vérével, oltanam, van ok?

NIKÓZA.

Miért kívánod hát anyádnak elvesztét?

SZÉLIMA.

Hogy példa legyen ű, örök, véres példa
Az oly anyának, a' ki édes bűneit
Kedvelli inkább, mint tulajdon gyermekit.
'S Ha a' büntetű, fordithatatlan Végzésünk'
Véres betűs törvénye' bételésének,
A' gyermek, eszköze, szüléinkre nézve;
Tulajdonitódik?
Kárhozatos hibául, és büntetésül?

NIKÓZA.

Nincs a' világon oly parancsolat, törvény,
Hazud azon Próféta, nyelve, és könyve,
Mely, mint igasságot, megengedné nekem,
Anyámra tört, fegyvert emelnem kezenimel. —
Ah! én ki nem állnám — ijesztő képzelet!
Ha látni kellene anyám' meleg véré! —
Vagy hogy miként kér jajszavakkal életet
Attól, kinek ű életet, tejet, köntöst
Nevelést adott. —

SZÉLIMA.

Ha minden ily érzékeny, és félékenyke,
'S ilyen szemérmes lenne, a' milyen te vagy

Sok lenne ily anya, a' millyen ez enyim
Kevesitni kívánom az illyeknek számát.

NIKÓZA.

Ha minden lány szemérmes, érzékeny volna?
Azt gondolom, nem lenne egy rossz anya is!

SZÉLIMA.

Az enyim, koporsová tévé a' bölcsőit
Gyermekinek, ha nem ragadta volna ki
Azokat, dühös kezéből, irgalmas Végzés.
Atyámat ártatlan' halálra vádolta,
Férjét. —

Gyilkost, paráznát, ha anyám, atyám, se mondok,
Kegyelmes és csinos, hamis hisztelettel,
Emberi gyarloság' fijának, lányának.

NIKÓZA.

De szemrehányást nem szabad szüléinknek
Tennünk. —

SZÉLIMA.

Tehát hibáikat helybe hagyjuk?

NIKÓZA.

Nem! csak kerüljük el magunk, ne kövessük.

SZÉLIMA.

'S Ha vére és sirása, égre néz bosszút
Kérve, azon vétkeknek, úgy is? —

NIKÓZA.

Halgassunk.

SZÉLIMA.

'S Ha kegyetlenek hozzánk; 's magok rosszak?

NIKÓZA.

Sirjunk!

SZÉLIMA.

Időre másként fogsz te is gondolkozni.

NIKÓZA.

Nem! En örökké így gondolkozom, 's érzek.
'S Téged', ha így okoskodol, nem szerellek.
Szép szókkal a' vétket ne édesítsd meg.
Nem szép sümölcs a' szép narancson, a' hiba.
En annyi könyveket nem olvastam, mint te.
De van nekem egy könyvem, és az —

SZÉLIMA.

Szerelmes?

NIKÓZA.

Nem éppen az! Van, van szerelmes is benne,
Nem titkolom, ha bár mosolyodsz is. —

SZÉLIMA.

Nem is

Fedi el, hanem kizárja azt piros lepled,
Mely bé terité, szemedig, az orczádat.

NIKÓZA.

Megmondja könyvem nekem, 'mi jó, mi rossz.

SZÉLIMA.

'S Melyik azon könyvecske? Megmondjam? —

NIKÓZA.

Szívem.

SZÉLIMA.

Értem! Ibáról is van abba valami.
Szomorú? Nem! inkább vig azon kis könyv; tudom,
Ha szerelem is van benne, nem hiba;
Ha Ibájé leszsz, olvassa csak Iba.
De, héj! hiuk a' mostani ifiak!
Nem szokások, eggy, könyvet olvasniak.
(Szelima és Nikóza el).

Negyedik Jelenés.

(Halász ház, maga a' szin megett, a' háló kiterjesztve
látható. Nem messze látszik a' Kalifa' nyári
Kastélya, a' Tigris' partján.)
Irmák (mint vadász) és a' Halász (jönek).

IRMÁK.

Én egy Halászt keresek

HALÁSZ.

És azt a' hegyen,

'S A' bérczeken kerested é, mint a' juhászt?
Czimjét házomnak, a' hálót, nem látod?
Neked puskád, borzos tarisznyás hátod,
A' czimered, ugy é? nyilván, vadász vagy?

IRMÁK.

Tehát a' viz mellett keressem a' halászt
Ugy é, öreg?

HALÁSZ.

Biz' ott! halászt; 's még kit? Molnárt.
Hegyen a' vinczellért; fogadost út mellett;
Ruhás timárt bőrével a' zsilip alatt;
Zavarba a' halat; a' bolt előtt kalmárt;
Bagdádba Kalifát (félre) De most a' Kastélyban
(nagyon)
Bölcső körül Ufát, tejes, száraz dajkát.

IRMÁK.

Ki az az Ufa, öreg?

HALÁSZ.

Az én hites felem,

Bagdádba' száraz dajka, szép fizetésért,
Palotába, he! he! he! szegényhalász aszszony.

Sokféle az embernek, orczája, lelke,
A' Kalifától fogva, a' halászig. —

IRMÁK.

'S A' csillagásztól fogva, a' vadászig.

HALÁSZ.

'S Melyik hajt több hasznot? A' halászat,
'S vadászat többet, mint a' csillagászat.
Még is mind a' három szegény, halász, vadász —

IRMÁK.

Nem! öreg; a' csillagok vezérlik a' hajóst,
'S A' sok ezer tonnás hajók: puskát, kardot,
Üveget, pohárt, kést, puskapórt, szép képeket
Visznek ki gazdag szigetekbe, 's cserélnek
Azokkal, éléfánt' fogat, bőrt, arany pórt,
Kását, gyapottat, gyöngyöt, embert, festéket.

HALÁSZ.

Embert? De nem Múzulmányok, ugyé? — Keresztények,
'S Pogányok és Sidok, ugyé? a' kik embert
Cserélnek, árulnak; de nem igaz hívők?
Mert töllem is Sidó, Ibát és Szélimát,
Két drága gyermeket, kiket halásztam én
Tigris vizüink' partján, eladta Bagdádba.
Tömlöztbe is volt a' Sidó; de elcsapák. —
Most éppen itt vagynak, a' nyári Kastélyban
Amott né! Szélina és Iba Nagyságok!
Szegény halász házába tartám sokáig.
Ufa is ott vagyon; ő szoptatá őket.
A' cserfa is neveli a' gyöngyágot,
Kis cserfakád is idegen virágot.
Egy darabos cserép, kád, a' dajka is;
Vastag cserép nevel narancsot, citromot,
Más Országi drága rózsát, liliomot.
Ur' anya' két kis gyermekét Ufa is
Sokáig így tartotta, nevelgette;

Mert azokat rossz anyyok elvetette !
Az anyyok is hozzám megérkezék , halljad !
Mivel akarja nyelvemet pecsételni ?

IRMÁK.

Tűzzel talám , vagy vérrel é ?

HALÁSZ.

Nem ! arannyal.

Hazugságért nekem aranyat ígére ,
Hogy pénziért halgassak én ? Nem árultam
Soha én aranyért vétket , és gonosságot.
Késő is ez immár ! világos a' titok ,
(lassu hangon)

Mellyet az aszszony nem tud , és azt se tudja ,
Hogy ilyen közel van Iba , Szélíma hozzá.

IRMÁK.

(Félre) Közel van a' bűnhez a' sánta Büntetés,
Kerülő az út, de célra visz , ha későn is.
(nagyon.)

Most jött ?

Azon aszszony hozzád ?

HALÁSZ.

Az estve ; és reggel

A' Szerelem' vadász , kedvesse is itt lesz ,
Az , a' ki úgy megyen utánna mindenütt —
A' mint az útas Hir nekem beszéllette —
Mint a' hab , az uszó , kevély hattyu után
Házom alatt , a' vízbe , a' zöld fák között. —

IRMÁK. (félre)

Elsíratására halálának jóvendő. —
Hálóba van tehát kit én úgy gyűlölek.

HALÁSZ.

Mindent kivallá nékem , és sokat ígér
Az aszszony.

De félek, elszakad az én gyenge hálom,
Olyan erős halat. 's olyan nagyot foga,
A' gyermekek' annyát, he! he! 's szeretőjét. —
Jól tudja Iba, kik az én vendégeim.
Bár így kerülne minden álnok, hálóba!
'S Világosságra jőne az ártatlanság. —
Te se löj filemélét, se házi galambot
Vadász! Mivel, tudod? olyan galamb is van,
A' mely az Országban levélhordó posta?

IRMÁK.

Tudom becsét azoknak, és megkimélem.
Kemény parancsolat tilalmozza is ezt.
Csak őzöt, és rókát megyek lőni. (fére) Miflit.

HALÁSZ.

Magam pedig halászni; mert nekem van egy
Halam a' Tigrisben. —

IRMÁK.

Nekem is van egy őzöm közel az erdőben.

HALÁSZ.

(énekel)

A' hal akkor a' halászé.
Mikor hálóban van a' hal.

IRMÁK.

(énekel)

Az őz akkor a' vadászé,
Mikor a' véres őz meghal.
Rajta! tehát, pajtás!
Kezdődjön a' hajtás!

(Irmák és a' Halász el).

Ötödik Jelenés.

(A' Halász háza előtt).

IBA.

(egyedül kezében egy tör.)

Nyelvem legyen, e' tör előtt, élesebb tör? —
 Vas páltza légyen é, szavam, a' mely elébb
 Megcsapja szívének kemény köszikláját,
 'S Szemeiből ontsa foilyamát megbánásnak? —
 Elfordul úgy szégyeletébe. — 'S En — talám
 Megengedő kezem' kinyújtom neki? — Nem!

A' nyelv, csudálatos, kis, éles, mágnestő.
 Kevély hajót vezet, az embernek szívét. —
 De meg is állit egy hajót — e' vasmacska?

Nem az enyimet se kérelem, se jajdulás! —
 A' Siralom, kardnál erősebb volt sokszer,
 'S Meggyőzte ezt, az. — Nem! Meleg kézben van most
 Ezen hideg vas, egy hidegebb szív ellen!
 Nem egy hazug Jövendölés' szava, — anyám'
 Anyám' kegyetlensége int', igaz lennem!
 Vádolja é, vagy helybe hagyja a' Világ? —
 A' Végre-hajtás! enyim, ítélni, övé. —

(a' Halász jő).

Öreg! ki van házodba még, rajta kívül?

HALÁSZ.

Az anyád, Ufa, 's a' kis fijucla, testvéred.

IBA.

Anya! ez édes névre nem méltó anya!

HALÁSZ.

Ufa pirangatja az aszszonyt kereken.

Nem mondta meg még, hogy a' kis fiju, övé.
 (Szélíma jő).

SZÉLIMA

(Ibához).

Elég éles törőd? Kezed ne reszkessen!
Menjbé! azon helyet elébb mutassad meg,
Hol volt nekiünk bõltsünk? Koporsó az, néki.
(Iba bémegy a' Halász házba)
Melyik útba jö Mifli?

HALÁSZ.

Ezen! ez a' nagy út.

SZÉLIMA.

Eredj! sietve add, mihelyt jö, tudtomra.
(a' Halász el).

H a t o d i k J e l e n é s.

SZÉLIMA. (Fátima, és Iba benn).

FÁTIMA.

(beun).

Voltak olyan fijak, kik annyokat huzták
Szekeren a' templomba. —

SZÉLIMA.

Milyen ravasz mentség!

Anya' farkas is volt ollyan, a' mely szoptatta
Egy oly' anyának, mint te vagy, két fijait!
(Nikóza jö)

FÁTIMA.

(benn).

Jaj! megfogott fijam,
Ne ölj meg oh! fijam, ne ölj!

NIKÓZA.

Mi ez ? ki jajgat ott ilyen keservesen ?
Irtózatossá hiedeg zavarja véreinet !

FÁTIMA.

(benn).

Kétszer üté a' tört —
Szivembe a' fíjam !

SZÉLIMA.

Nem elég ; hibázik egy még.

NIKÓZA.

Anyáülés ! természetet sértő eset.
Szánokozás , ah ! borzadás ezt hallanom (el).

FÁTIMA.

(benn).

Három dőfés — halálos.
Jaj : jaj ! (meghal).

SZÉLIMA.

Három ütés , három gyermektért : jól van.
Még egyet érdemelne az atyámért is ;
De a' szerelmes férfinak maradjon az.

GYERMEK (benn).

Vigyenek ki. (Ufa jő , vezeti a' gyermeket).
Hol van anyám ?

SZELIMA.

Annyának engem' hív az ártatlan gyermek.

UFA.

Fijába Fátima , magának halált szült !
A' szánokozni nem tudott anya fíja ,
Iba , kérelhetetlen volt.

GYERMEK.

Ki alszik az ágyban véresen ,
A' hol aludtam én ?

UFA.

Oh ! oh ! ilyen ember ne halljon . ne lásson !
Szánakozó szivem meleg ; szemem könnyes —
(Ufa , a' gyermekekkel el).

Hetedik Jelenés.

(A' Halász háza előtt.)
(Fátima' testét hozzák ki).
IBA és SZÉLIMA.

IBA. (szünet)

Mely néma félelem , komor csendesség ez !
(a' holtra néz).

Aluszol te már , bűnnek mérges virága !
Téged' ez éles , véres vas levága ;
De él még egy keserű gyökered ,
Alvó aszszony ! a' te édes embered . —
Szerelmes utazó ! bár hamar jönél ;
Végű munkám könnyebb lesz az elsünél .
(Iba el).

SZÉLIMA. (a' holt mellett.)

Ez é , ki engem' szült , 's fiún testvérimet?
Némán maradtam volna én , mint most te vagy ,
Ki a' tejet , 's édes beszédet megvontad
Ön gyermekidtől : de a' hatalmas Végzés
Jó végre fordítá hamis útaidat.

Nyolczadik Jelenés.

(A' Halász háza előtt.)
Szélima , Kisérők . Mifli (jő)
MIFLI.

(Szélimát és a' holttestet nem látva jő haraggal)

Nyomára nem találhaték a' vadásznak! —
Irmák! ravasz Irmák! te áruló levél;
Vagy, nem soká, hogy az leszel, félek — Ki ez?
(Szelimát meglátja.)

(Szelimához.)

A' szép Nikóza-e', jegyesse Ibának

SZÉLIMA.

Tefeledj elébb, ki vagy?

MIFLI.

Nekem nevem, Mifli.

SZÉLIMA.

Nekem pedig Szélima, a' Kalifáné!

MIFLI (térdre esik.)

Az utat elvétém, kegyelmes aszszonyom!

SZÉLIMA.

Nem: ez a' jó út; éppen a' célra hoza.

Állj fel!

MIFLI (félre Fátima' testét meglátja.)

Elárulál, Irmák! verembe kerítél.

SZÉLIMA (tört veszen elé.)

Dongó! megetted é a' mézedet, véged

Előtt, utollyára kiszívtad é csókját

Szerelmeit annak, ki ott alszik? Ki az?

MIFLI.

A' méh' halálával akar boszszud mézet

Kosztolni?

Vidd véghez, aszszony! férfiás szándékat.

Mért fenyegetsz nyelvvel, ha vas van kezében?

SZÉLIMA.

Szerelem tolvaj! lopott gyönyörűség

Után, orvosságod a' keserűség. —

(által üti Miflit: leesik.)

MIFLI.

Jaj! — mért nem ölhetem meg én is Irmákok!
(meghal.)

SZÉLIMA (a' kísérökhöz, a' két holtra mutatva)

Vessétek a' Tigris' vizébe mindkettőt!
A' hová lbát, 's engem' vetettek ök ketten:
Hogy vigye, az, savába a' Holt-Tengernek;
'S A' SÓ, a' tűznek adja Itélet' napján!
(Szélima el.)
(a' szolgák a' holt testeket elviszik)

Kilentzedik Jelenés.

(A' Nyári Kastély.)

A' Kalifa, Nikóza, és Ali (jönnek.)

KALIFA.

Iba hol vagyon?

NIKÓZA.

Véres kezét mossa, törli

A' Szélima' árnyékozott szobájában.
Ufa önti könnyezve kezére a' vizet.

ALI.

Irtozatos anya! szerencsétlen fiu! —
'S En a' világon legszerencsétlenebb férj!
Oh! oh! (sir.)

KALIFA.

Ah! mindenik csepp vérből, egy sárkány támad;
Egy skorpió leszen mejébe, a' 'törből!

NIKÓZA.

Mosolyog, beszél, de háborodva és vadon —

KALIFA.

Kivel beszél? Szélima véllé van?

NIKÓZA.

Véle. —

Az annyával beszél ; 's kiált néha engem'.
De , borzadás hallani , és nézni lbát !

KALIFA.

Az illy , természet' ellenére véghez vitt
Véres kegyetlenség , anyához fiuban ;
Szánakozatlanság ; vad édes anyában ,
Őn gyermekéhez : int az ellenkezőkre :
Szeretetre , és hűségre , szánakozásra ,
Háládatosságra : 's ijeszt amazoktól.

ALI.

Ah ! siratandó bűne , vére Házomnak ! —
Megöli lba magát , megöli , megöli !
(elakar menni.)

KALIFA.

Ali ! Ez ártatlan Húgom , Nikóza ,
Véres , 's beteg fíjadtól megirtóza :
Nem adja szívét , kezét véres kéznek ,
Melyre szép szemei ijedve néznek. —
Halandók' lakadalma , temetése ,
A' Halálnak , aratása , vetése. —
(a' Kisérőkhez.)

Példás földbe temetessék párosan ,
Fátima , Mifli ; kívül a' Városan.
Ha édes volt , buja gyönyörűsége ,
Keserű , véres lett a' rosznak vége.
(mind elmennek)
(a' firhang leesik.)

[illegible]

1891

REPLY

AS 311, 11/10/1917, 11/10/1917, 11/10/1917

January 10, 1914

[illegible]

A. F. 12.

[illegible]

115 cm 115 cm 115 cm 115 cm

RAFFA

AMERICAN LIBRARY

W. J. ...

